

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

ČUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski pretnac 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-866 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 6 septembar 1940
God. XI • Broj 38

POSLANICA

Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije

Jugoslovenskom Sokolstvu

o Rođendanu Nj. V. Kralja Petra II, 6 septembra 1940

Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije sretan je što može da na današnji dan pozdravi svojih 2100 sokolskih društava i četa, svojih 300.000 članova-ica, naraštaja i dece, i da s njima podeli neizmernu sreću i iskrenu radost sa kojom su celokupno Sokolstvo i sav naš narod dočekali ovu istorisku godišnjicu kojom naš Uzvišeni Kralj ulazi u godinu Svog punoljetstva. U ovom času kada 2100 gradova i sela, preko cele jugoslovenske Otadžbine, odjekuju poklicima sokolskog patriotizma, kad 8000 mladih sokolskih trkača hrle prestonici, noseći pozdrave 25 sokolskih župa svome Kralju, Savez Sokola je radostan i gord. Radostan je što je Sokolstvo moglo da još jednom dade moćnog izraza svoje iskrene ljubavi i nesalomne vernosti prema svom Kralju, svojoj Otadžbini i svom narodu; gord je što, nakon svih borbi i udaraca, nakon svih iskušenja, sokolska zastava stoji pred licem Kralja i Otadžbine, časnija i ponosnija nego ikad i što iza nje stoji, silna brojem i oduševljenjem, spremna na sve žrtve i sposobna za sve zadatke, veličanstvena armija jugoslovenske sokolske mladosti.

Sokoli i sokolice, sokolski borci i trudbenici, vi kojima dugujemo tu snagu i čast sokolstva, vi kojima pripada čast i hvala što ste u jednom uskolebanom vremenu ostali nepokolebivi u radu i borbi za svoje ideale, vi koji ste u časovima malodušja i malovernosti ostali čvrsti verom u sretnu budućnost, vi koji ste u nevernom i nejunačkom dobu ostali i verni i junaci, — vi naše mile sestre i braćo, Sokoli i sokolice, imajte u ovom času samo jednu dužnost i samo jednu misao: USTRAJATI U RADU, U VERI U JUNAŠTVU. Sve troje nam treba danas da bi prebrodili teške dane i svladali velika iskušenja koja nam neće biti uštedena. Priberite

sve moralne snage, otvorite sve riznice vere i sve izvore pregalaštva, za Veliku Godinu u koju ulazi i čovečanstvo i naša Otadžbina.

Pred četiri godine pozvali smo vas na veliko delo Sokolske

Petrove petoljetke. Danas na pragu završne godine Petoljetke čekamo, da date veličanstven razmah snage i vere izvršujući naše zavetne zadatke i učvršćujući delo Sokolske odbrambene pripravnosti kojom smo odgovorili na opasnosti vremena. Godina Kraljeva Punoljetstva je Velika Godina jugoslovenska. Sokolstvo u nju stupa verno svojim starim nacionalnim i sokolskim idealima, svesno svoje snage i spremno da odgovori dostojno svim zadacima koje mu neizvesna budućnost bude postavila. Ono je sretno da na današnji dan može Svom uzvišenom Kralju kao najlepši dar o Rođendanu staviti pred noge svu snagu svoje moćne organizacije i moćno oružje svoje nesalomne vere i patriotskog oduševljenja. I da mu svesni šta dajemo, možemo danas poručiti:

ZOVI, KRALJU ZOVI,
SVI ĆE SOKOLOVI,
ZA TE ŽIVOT DATI!

Stoga s vama zajedno iz dubine duše pozdravljamo današnji veliki dan gromkim sokolskim:

KRALJU — ZDRAVO!
OTADŽBINI — ZDRAVO!
SOKOLSTVU — ZDRAVO!

Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije

Tajnik:
Jovo Bakić s. r.

I. zamenik starešine:
Dr. Vladimir Belajčić s. r.

Nj. Veličanstvo Kralj Petar II

Kralj Preporoditelj!

Baš zato, što ovogodišnji Kraljev rodendan doživljamo u mučnim danima strašnog evropskog sukoba, koji se i na naš narod odrazuje u mnogobrojnim teškoćama, — jugoslovensko sokolstvo hoće da taj dan proslavi još većim žanodom, videći u njemu praznik nade, jedinstvenosti i vere, koji nam, kao pouzdan svetionik, ukazuje put kroz bure i tamu današnjice.

Na muči se poznaju junaci, a pravi junak treba u tami da znade ugledati svetlo! Malo je ko, kao mi Sokoli, svestan teškoća, kroz koje danas naš narod prolazi, a koje se ogledaju na svima područjima javnog života, a naročito na ekonomskom i socijalnom. Ali baš zato trebamo sabrati sve materijalne i moralne snage, da te teškoće izdržimo i da ih, sa što manje štete, prebrodimo. A što može da nam tu moralnu snagu u većoj meri ulije, nego li pogled, uprt tamo, od kuda su najveća dobra našem narodu dolazila, pogled na slavno prestolje naše narodne dinastije Karađorđevića, koga danas, sa toliko dragocenih nada, pokriva prvorodeni sin Kralja Mučenika, naš mladi vladar, Nj. V. Kralj Petar II?

Rod Karađorđevića je sudbinski vezan sa svima velikim događajima naše novije istorije i sa svima uspesima našega naroda. Svaki od Karađorđevića ostavio je za sobom delo, koje je obeležilo epohu. Tri velika i časna naziva, najviša i najčasnija što jedan narod može da ih podeli svojim prvacima, nose tri Karađorđevića: Vožd, Oslobođitelj i Ujedinitelj! Nisu li u tim naslovima sadržani svi ideali i svi naponi našeg naroda, počevši od prvih mučnih borbi, da strese sa sebe tuđinski jaram, pa do velikog postignutog cilja, nezavisne i ujedinjene Jugoslavije?

Sa dinastijom Karađorđevića vezana je, dakle, ne samo sudbina naše države i našeg naroda, nego i njegova sreća; pa zato kod našeg sveta postoji mistično ubeđenje, da ga ta sretna kob, vezana za slavu dinastiju, mora i dalje pratiti, — ma kakve bile teškoće u kojima se danas naša zemlja, zajedno sa ostalim čovečanstvom nalazi. Veliko delo, koje je postalo nasledno u porodici Karađorđevića, nesumnjivo je dosuđeno i današnjem Najvišem Pretstavniku te uzvišene porodice, a konture tog dela mogu već da se vide, — baš kroz te teškoće i napore. Jer, zar neće to biti golem zadatak, dostojan velikih napora Vožda, Oslobođitelja i Ujedinitelja, — da se naša zemlja, posle svih svetskih potresa, koji traju već godinama i za koje se ne zna kada će svršiti, — poučena teškim iskustvima, — iz temelja obnovi i da se uzdigne do ideala, kakvu su je najbolji sinovi uvek zamišljali, da bude izdašna i pravedna majka svima Srbima, Hrvatima i Slovencima, da bude velika, moćna, napredna i nezavisna Jugoslavija?

Ma koliko da smo, zahvaljujući dalekovidnim naporima još jednog dostojnog Karađorđevića, Nj. Kr. Vis. Kneza Namesnika Pavla, ostali pošteđeni od ratnih strahota, i ma koliko da je jednodušna želja našeg naroda, da i dalje u miru uživamo svoju slobodu, spremni da za nju sve stavimo na kocku, — čekaju našu zemlju, nakon velikog svetskog sukoba, toliki ogromni zadaci, da će samo veliki duhovi moći uspešno da ih savladaju. A Karađorđevići se nisu nikada bojali krupnih zadataka. Naprotiv, — primali su sa oduševljenjem svaku priliku da dokažu šta mogu, i da u njoj posluže svome narodu. I baš zato, sa punim pouzdanjem verujemo, da će epoha našeg mladog Vladara, Kralja Petra II, za čiji dug život se čitav naš narod moli, biti VELIKA EPOHA NARODNE OBNOVE I PRDIGNUĆA, te da će, pored tri časna karađorđevićeva naziva, Vožd, Oslobođitelj i Ujedinitelj, — zahvalni Jugosloveni imati prilike da Mu podare i četvrti, veliki i časni naziv: KRALJ OBNOVITELJ I PREPORODITELJ!

Jugoslovensko sokolstvo, koje je, pod uzvišenim staršinstvom Nj. V. Kralja Petra II, doživelo tolike uspehe, nema bolje želje da je podastre svome Vladeru, prilikom današnjeg rodendana, nego li je ta, DA ZEMLJU I NAROD, KOJE SU NJEGOVI VELIKI PRETCI VODILI, OSLOBODILI I UJEDINILI, OBNOVI NOVIM DUHOM, NOVIM POLETOM I NOVIM BLAGOSTANJEM, NAKON STRA-

Najnoviji snimak Nj. V. Kralja Petra II.

ŠNE OLUJINE, KROZ KOJU U DANAŠNIM DANIMA PROLAZI! A da će se ta želja ispuniti, jamče nam sve retke i dragocene odlike mladog Vladara, koje su se u dosadanjim njegovim naukama i radu obilato ispoljile, i kojima se sa ljubavlju divi, ne samo domaći nego i strani svet; — jednako kao i ubeđenje, da su vrline, koje su se pokazale nasledne kod dinastije Karađorđevića, u Kralju Petru II našle dragocenu i sretnu sintezu, koja će Jugoslaviju obdariti novim uspesima i novim procvatom.

Kršten vodom svih jugoslovenskih reka, Nj. V. Kralj Petar II je od svog Velikog Roditelja, već pri prvom nastupu u život bio predodređen da bude Njegov naslednik i u čuvanju zavetne jugoslovenske misli, pa je u tom nacionalnom duhu i dočnije teklo svo njegovo vaspitanje, pod mudrim rukovođstvom uzvišenog Strica, Nj. Kr. Vis. Kneza Namesnika Pavla. Već sedamnaest godina su u današnjem mladom Vladeru sa najvećom ljubavlju uprte oči čitavog našeg naroda, a jugoslovenskog sokolstva napose. Danas, kada Nj. V. Kralj stupa u godinu svog punoletstva, u kojoj će Mu sokolstvo, kao najvidniji dokaz svoje odatosti, podastri plodove svoje Petrove Petoletke, — ta ljubav i ta vera su još jači, baš zato što su vremena teža i iskušanja veća! Nema tog podviga kojeg sokolstvo nije spremno da učini, da posluži Kralju i Jugoslaviji; niti ima želje koja je u njegovim srcima jača od želje, da budući, VELIKI ŠESTI SEPTEMBAR, BUDE UJEDNO I POČETAK ONE VELIKE, NARODNE I DRŽAVNE OBNOVE I PROCVATA, ČIJA EPOHA TREBA DA NOSI IME NJ. V. KRALJA PETRA II.

ZIVEO KRALJ! ZIVELA JUGOSLAVIJA!

O osamnestom rođendanu Nj. V. Kralja Petra II

Od najtragičnijeg dana u istoriji našeg naroda i države, od kobnog 9 oktobra 1934 godine, kada su nam mracne sile, računski i sa paklenim namera, lišile života Oca Otačbine, mi smo, svu svoju жарку ljubav, сва своја топла надања и велика уздања пренели на Његовог Првенца Сина.

Знамо, да у историји држава и народа није редак случај, да је после каквог изванредног догађаја, на престо ступио малолетни владар, а неки међу њима били веома славни, на које нису ни

престо дошли у доба потпуне мужевности.

На дан 6 септембра 1941 године, а то је исто што и сутра, наш ће љубљени Владар постати пунолетним и примити на своја јуначка и млада плећа, краљевску власт и дужност; власт пуну части а дужност препуну одговорности. Света је дужност свих држављана наших да га у томе великом, часном и узвишеном задатку, искрено и својски помогну.

Краљ се целог свог живота брине и неуморно залаже за

Народној узданици Краљу Петру II

Јачај се и расти, Узданице народа Свог,
Јер тешко Те чека време,
Да га понесеш славно, дао Ти Бог, —
Кроз овако тмурно и бурно време.

Јачај се снагом, јачај се духом,
Наш Соколе сиви!
Кад ступиш на Престо, огрнут
Краљевским рухом,
Нек ти се цео свет диви!
БУДИМИР ЗУБОВИЋ

добро свију нас. Његова је дужност заиста узвишена, али за то пуна одговорности и труда, што ми, можда, довољно и не осећамо јер није лако бити отац милионите породице. Краљ свагде представља све што је у нашој Отаџбини најмилије и најсветлије: народност, веру, језик, слободу и независност, и борећи се за Краља, ми се уједно боримо за све то. Наш Краљ је крв крви наше. Он није пореклом странац као што је то случај у многим другим државама. Верност и оданост српских војника према своме Краљу, и у најтежим и по лични живот најопаснијим тренутцима, била је велика и неизмерна, што су они свима и свакоме, славним победама свога оружја и доказали. Чланови наше војне силе: војске, морнарице и ваздухопловства, као наследници славне и победоносне ослободилачке српске војске, биће, у то сви верујемо, достојни потомци тих витезова и јунака, којима у историји нема равних. Не мања је дужност, у овом погледу, свих наших држављана уопште.

Иако је безмеран наш бол за преминулим Витешким Краљем Ујединитељем, велика је и неизмерна љубав наша према нашем младом Краљу и Врховном Заповеднику. Ако и нема млађег владара у Европи, у Европи, сигурно нема владара који би од свога народа био толико вољен као наш Краљ. Наша снага и његова је снага. Наша готовост жртвовати се за Краља и Отаџбину, омогућиле му, да попут славних предака, поведе наш народ срећи, напретку и благоданству миле нам Отаџбине, како и песма каже:

„Растај и јачај се наш Соколе
млади,
Снагом наших жеља снажи се и
дижи,
Сваким Твојим дахом у већој
смо нади,
Кораком Ти сваки, ми смо
срећи ближи!”

А 6 септембра 1941 године, на тој великој народној свечаности, први ће нам од свих високих гостију стићи Дух Бесмртника од Тополе, који ће узети живог учешћа у срећи и слави Свога Мезимца и Првенца. Онда га неће више болети свирепост му задане ране Марсељске. Вратиће се, умирен и спокојан, да као најзаслужнији, краљује и царује светлим духовима наших преминулих великана...

У најжељнијем ишчекивању, да славну Краљевску Круну бесмртног Краља-Оца, видимо на глави Његовог достојног наследника — Сина, на Његов седмнаестог рођендан, кликнумо из свега срца и из дна душе, сложено и громко:

Да живи Његово Величанство
Југословенски Краљ Петар II и
цео узвишени Краљевски Дом!

ГАВРО С. ВУЈОВШЕВИЋ
Капетан

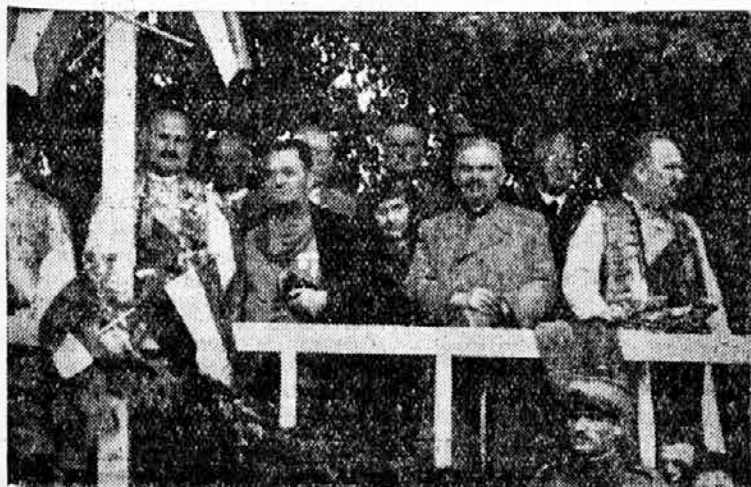

Nj. V. Kralj Petar II. i Nj. Kr. Vis. Knez Namesnik Pavle

Херојима братске црногорске војске на Мојковцу, одана је највиша соколска и народна захвалност

Наше соколство може са правом да буде поносно због свог последњег и значајног националног дела: прославе 25-годишњице битке на Мојковцу. Ова прослава, по начину извођења као и по свом општем значају, од тако је великог значаја, да сви соколи могу бити уверени да је овом прославом учинио крупна услуга нацији и држави. Народ на Мојковцу и у Црној Гори дао је видног изражаја свог задовољства поводом ове прославе, изражавајући уједно да овакво признање напорима црногорске народне војске представља најлепши мелем на нешто потиштено и можда увређену осетливу и дубоко националну душу ових крајева нашег народа. Придруживање многобројних националних и културних организација овој соколској прослави допринело је много увеличавању значаја ове прославе. А учествовање народа на истој заједно са нашом војском као и ванредне речи, које је министар војске и морнарице, г. Милан Недић, упутно преко јавности поводом ове прославе, учинило је да је прослава на Мојковцу имала изразит и пун соколски, војнички и народни карактер.

Ову чињеницу треба нарочито истаћи, јер сваки треба да зна и осети да у свима нашим националним великим моментима соколство, војска и народ инстинктивно иду заједно. Поносни смо због извођења и успеха прославе 25-годишњице битке на Мојковцу.

Свечана трибина на Мојковцу, на којој се налазе браћа Др. В. Белајичић, генерал Максимовић итд.

НА ЦЕТИЊУ УЧИ ПРОСЛАВЕ

Већ на дан учешћа прославе на Цетињу се осећао нарочито расположење. Свуда се налазило на повољне коментаре поводом припремљене прославе и поводом реаговања јавности на ову значајну националну прославу. Брат Гавра Милошевић, ставио је у име своје жупе први идеју о извођењу ове прославе, већ очигледно преморен припремао је са браћом на Цетињу последње припремне радње и очекивао госте. У суботу, 3. августа, на Цетињу већ су се налазили изасланици управе соколског савеза: заменици старешине браћа др. Владимир Белајичић и Миливоје Смиљанић и начелник бр. Иван Ковач. Истога дана на Цетиње стигао је изасланик Њ. В. Краља и Краљевског Дома, генерал г. Антоније Пекић; затим изасланик министра војске и морнарице, генерал брат Љубомир Новаковић; изасланик министра пољопривреде г. Павле Јововић и други званични и соколски гости.

Према израђеном плану, у суботу, 31 августа, поздрав члановима управе соколства изведен је на свечан начин и то пред соколским домом Слободе. Ту се налазило постројено цетињско соколство, са музиком војне морнарице из Тивта, са заставама и на челу са старешином братом Гавром Милошевићем. Заједно са старешином Савеза ишли су и изасланик Њ. В. Краља, изасланик министра војске и морнарице, командант зетске дивизије, генерал брат Милан Варјачић и друге војне и цивилне личности.

Поздрављајући савезно старешинство и остале госте, брат Гавра Милошевић рекао је: „На нашем дичном Цетињу и пред соколским домом Слободе поздрављам братски и срдечно претставнике братског соколског савеза. Соколство Цетиња и са целе територије Црне

Горе овом прославом желе да славе часну прошлост и да изразе оданост круни и отечеству. Добро сте нам дошли браћо на наше Цетиње.

Брат др. Белајичић одговорио је:

„У име старешинства Савеза сокола Краљевине Југославије ја се топло и од срца захваљујем на братским речима и поздравима Долазећи овде осећамо тло древних витезова, који су грудима и крвљу бранили слободу. Имамо најтоплија осећања и радост у срцу што се овом прославом крепимо у тешким данима садашњице, сећајући се на сјајне дане, у којима је десица црногорске војске крвљу записивала дивне стране историје нашег народа. Као што су Црногорци иступали не питајући шта ће донети сутрашњи дан, тако морамо и сада бити спремни да, без обзира шта ће бити, идемо напред ношени несаомљивом вером у будућност отаџбине. Осећамо цетињски ваздух и уверени смо, да ћемо се са ове црногорске груде вратити са новом вером за нова дела и прегалаштва за добро Краља и отаџбине.

ПРЕД ЦЕТИЊСКИМ МАНАСТИРОМ

После тога целокупна поворка сокола и званичних претставника, са музиком на челу, кренула се до славног и националног цетињског манастира. Пред манастирским налазио се владика г. Јоаникије са свештенством. Када је поворка стигла пред манастир иступио је брат др. Белајичић и рекао:

„Ваше Преосвештенство, господо свештеници, — соколство наше са својим претставницима дошло је на значајну свечаност: прославу црногорског оружја. Том приликом сматрали смо за своју свету дужност да се, у оквиру ове прославе, упутимо пред ово свето место, где наше душе снажно осећају духовни пламен и снажну веру, која се

у тешким и мрачним данима наше прошлости чувала овде као кандило, као светлост кроз коју се сагледала лепша будућност нашег народа. Онда, када је под тешким ланцима поклекло много колена са сумњом шта ће бити са нашим народом и нашом земљом, и тада, на овоме светоме месту пламен се никада није угасио, грејући и тамо срца, где се огањ вере и огањ храбрости почео да гаси. Соколство је свесно значаја и историске важности овог светог, националног, хришћанског и црквеног места.

И кад смо стигли на Цетиње, где нам сваки камен говори о храбрости и диже душу, прво смо дошли овамо да се поклонимо овоме светоме храму.

Соколство на овај начин изриче високо поштовање овоме месту и изјављује да ће вазда да цени и да ће предавати са колена на колено љубав према овој светињи.

Ваше Преосвештенство, примите, молим Вас, уверење целокупног нашег соколства, да је оно у својим делима инспирисано истим светим идеалима, који су зрачили увек са овог светог места.

На ове речи брата старешине Белајичића, одговорио је владика цетињски г. Јоаникије:

„Драга браћо соколи!

Стари Римљани рекли су: Mens sana in corpore sano! А хришћанска црква рекла је, да је тело храм духа светог. Само онај ко не познаје дух хришћанства може веровати да је хришћанско учење песимистичко и аскетско. Хришћанство је уздигло тело као чувара душе. А српска православна црква од појаве соколства примила га је са симпатијом и љубављу и прати рад соколства од његовог оснивања до данас. Не само да прати тај рад, већ и многи службеници олтара активно учествују у соколским редовима.

Српска православна црква високо цени рад Соколства, сматра га корисним за наш народ.

Као претставник митрополије црногорско-приморске ја најсрдније захваљујем на иницијативи за прославу Мојковачке битке. Та битка дала је резултате, и био би грех пред Богом и народом не обележити протеклу четврт века од те битке. Још једном благодарим на иницијативи и свему што сте учинили да се сачува помен те битке, у којој су и мученици Светосавске цркве дали животе, да се оствари слобода и уједињење нашег народа.

У свету ништа лепо и племенито не може да се оствари без жртве. Свећа сагорева да би имали светлост. И млади на Мојковцу дали су своје животе према Његошевој: „Младо жито, навијај класове, прије рока дошла ти је жетва!“ Нека је слава мученицима за крст часни и слободу златну. А вама соколи хвала, јер народ који не зна да се захвали херојима не заслужује ни да их има“.

Велике масе народа и Сокола на Мојковцу

Чело свечане поворке на Цетињу

Свечана академија у Зетском дому

Истога дана, у 7 часова увече, отпочела је свечана соколска академија у част 25-годишњице битке на Мојковцу. Свечаност је одржана у препуном Зетском дому, цетињском народном позоришту. У краљевској ложи налазио се изасланик Њ. В. Краља, генерал г. Антоније Пекић, црногорско-приморски владика г. Јоаникије, као изасланик Њ. Св. Патријарха, бан Зетске бановине г. Божидар Крстић; генерал г. Љубомир Новаковић, изасланик министра војске и морнарице. Присутствовали су делегати свих националних и културних друштава, претставници државних, бановинских, војних и самоуправних власти. На осветљеној позорници налазило се старешинство Соколског савеза и соколске жупе Цетиње са говорницима.

Свечаност је отпочела чим је ушао изасланик Њ. В. Краља. Музика је отсвирила молитву, а затим је брат Гавра Милошевић рекао:

„Соколска жупа Цетиње која носи име родног места највећег Југословена Блаженопочившег Витешког Краља Александра, Цетиње које је било, јесте и биће за сва времена Богом створена соколана духа косовског соколства, Цетиње као логор свих оних што се не хтедоше у ланце везати, и цетињска соколска жупа, достојни су традиција својих славних предака, нису могли пропустити да један историски датум као што је 25-годишњица Мојковачке битке прође незапажен и дубоко урезан у срцима нације како по пламену првог топа за поход на Косово, тако и по пламену последњег чисто српског топа за одбрану косовских идеала. Ватра тих топова понос је нације, јер је у њима изражен петвековни плам паћеничке Црне Горе“.

Затим је брат Милошевић прочитао телеграм, упућен Њ. В. Краљу. Телеграм гласи:

„Њ. В. Краљу Петру II Београд.“

Соколи из свију крајева Југославије, као и родољубиве организације и сакупљени народ на свечаној академији соколске жупе Цетиње одржане у историском Зетском дому поводом 25-годишњице Мојковачке битке, прве своје мисли и поздраве из родног места нашег великог Оца упућују Вашем Величанству, са жељом да на мдуго поживите и да Ваше Величанство како данас, тако и у свим приликама прати Александаров дух, да поведете свој народ између Сине и Харибде у луку смирења, изражавајући традиционалну оданост и верност, као и готовност у ватру и воду за Тебе и милу Југославију, с ловћенским поклоницом: Да живи наш драги старешина Петар II, Краљ Југославије“.

Читање поздравног телеграма праћено је бурним кличањем Краљу и Краљевском Дому, а војна музика нитонирала је државну химну.

После тога г. Љубомир Полексић, генералштабни пуковник и ађутант Њ. В. Краља, одржао је одлично документовано предавање о бици на Мојковцу. У овом предавању пластично је изнесен ток борби Санџачке војске, која се под командом срдара Јанка Вукотића храбро борила 93 дана, од Дрине па све до левог обала Таре, код Мојковца. (Ово одлично предавање г. Полексића биће објављено у целини у Споменници, коју наш Савез жели да изда као успомену на ову прославу).

Генерал, брат Милан Варјачић, командант Зетске дивизије области, говорио је о душевним особинама и витешком духу Црногораца. Брат Варјачић између осталог рекао је:

„Ви сви знате, да позивамо војнике на војну вежбу. А знате ли каква је одзив за ову вежбу? Да вам одмах кажем: сто од сто. Није се одазвао позиву само онај који је умро или који је некуда отишао идући за зарадом, па му позив није могао бити одмах саопштен. Црногорци су јунаци над свима јунацима. Као такви они представљају најбољи и најлепши део наше расе и народне душе и духа“.

У име Савеза Сокола Краљевине угославије говорио је први заменик савезног старешине, брат др. Владимир Белајичић. Брат др. Белајичић рекао је:

Brat Dr. Belajčić veliča duh Mojkovca i ističe ga kao uzor za današnje generacije

Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije, u čije ime imam čast ovde da govorim, sa dubokim pijetetom i bezmernom zahvalnošću, u ime svih svojih jedinica, župa, društava i četa, u ime celokupnog svoga članstva, naraštaja i dece diljem cele Jugoslavije pridružuje se ovoj dirljivoj proslavi i rečima priznanja i hvale onim neumrlim viteзовима i div-junacima crnogorskim, koji u tragičnoj 1915 godini, u vreme našeg prolaznog nacionalnog sumraka, u slajnoj pobi na Mojkovcu krvlju svojom ispisaše jednu od najlepših strana naše herojskim podvizima, pobedama i pogibijama bogate istorije.

U današnjici, lutalačkoj i kolebljivoj, zaboravnoj i nezahvalnoj, kada usred strahovite lomljave događaja i orkanske bure ukrštenih propagandi, pod nebom zamračenim neizvesnošću i jezivim strepnjama, tako lako i tako gusto pada tama zaborava i na ljude i na njihova dela, osećamo kao melem i okrepu sećanje na one svetle primere viteštva, hrabrosti i požrtvovanosti, koje je pre dvadeset pet godina verna svojim slavim tradicijama, za večita vremena mladim pokolenjima postavila junačka crnogorska vojska, njen sandžački odred, sa serdarom JANKOM VUKOTIĆEM na čelu, njena Kolašinska brigada pod komandom brigadira MILOŠA MEDENICE, njen uskočki bataljon pod zapovedništvom sada pukovnika LJUBOMIRA POLEKSIĆA, njena Bjelopolijska brigada i mnoge druge vojne jedinice, čiji nadčovečanski napor da srpskoj vojsci obezbede trnoviti i mučenički, besprimernim patnjama i stradanjima obeleženi ali i neuporedivom slavom ovenčani put preko Albanske Golgote do Kajmakčalanske pobeде, nadoše svoj krvavi finale baš na Badnje več na Mojkovcu, na pustim i snegom pokrivenim kosama planine Bjelasice.

U čemu je nacionalni i moralni smisao te pobeде, koju posle dvadeset pet godina tako reći OTIMAMO ZABORAVU, u čemu je njeno dublje značenje, i po čemu nam sećanje na te junačke dane danas pruža toliko duhovno osvežavajuću okrepu? Šta nam govori ona tako obilno po belom snegu na cičoj zimi prolivena krv crnogorskih viteзова?

Ima nekoliko osnovnih saznanja, osnovnih istina, koje nam pod svetlošću tih događaja iz podsvesti izbijaju na površinu, a na koje baš u danima sadašnjice ne smemo zaboraviti.

Prva je istina, da je naš narod od Kosovske pogibe pa na ovamo, u svima vremenima i pod svima prilikama, znao samo za jednu misao, za jedan zavet, za Kosovsku zavetnu misao: DA SE OSLOBODI I DA SE UJEDINI, i da je njegovoj rasnoj duši SVAKA TEŽNJA ZA DELJENJEM, CEPANJEM I RAZJEDINJAVANJEM BILA STRANA I TUDA, OD STRANCA I TUBINA UBAČENA I PODMETNUTA. Crnogorac, vazda gord i ponosan na svoju slobodnu crnogorsku grud, uvek je svoju malu ali slobodnu i dragu Crnu Goru smatrao srpskom zemljom, uvek je znao da je nerazlučni deo več nacionalne celine, da je deo srpskog plemena i jugoslovenskog naroda, čijem ujedinjenju je težio svim žarom svoga herojskog bića.

I u balkanskom i u svetskom ratu, ta je istina došla do punog izražaja u najširoj bratskoj saradnji Crne Gore sa Srbijom, u njihovim težnjama, da se zajedničkim naporima izvrši ujedinjenje i stapanje dveju slobodnih srpskih Kraljevina u jednu državu, koja je okupila i ujedinila sve dotle neslobodne i neujedinjene delove našeg naroda. Bitka na Mojkovcu, u kojoj pored crnogorske vojske učestvuju i tri baterije srpske vojske, sva je u tom znaku pune saradnje i zajedničkih napora i žrtava za zajednički ideal i konačni cilj.

Druga je istina da se narod kao etnička, kulturna, socijalna i politička jedinica može u borbi za opstanak održati samo onda, ako su mu delovi čvrsto povezani duhom solidarnosti u jedno duhovno i moralno jedinstvo, i ako su ti delovi prožeti svešću da i kao delovi mogu opstati samo onda, ako su organski povezani za svoje nacionalno biće, za svoju nacionalnu celinu, i ako su sposobni da — kada se tiče opstanka celine — bezuslovno potčine svoje interese njenim interesima.

Junaci na Mojkovcu borili su se lavovski, bez pošte, kao bočna zaštitnica srpske vojske, dakle u punom saznanju da nisu u pitanju neki uži vojnički interesi crnogorski, već da se RADI O OPŠTOJ NACIONALNOJ STVARI, za koju treba da se žrtvuju, kako bi se — po poruci tadanjeg vrhovnog komandanta srpske vojske, docnijeg Viteškog Kralja ALEKSANDRA I. UJEDINITELJA — zadržali neprijatelja ODUŽILI SRPSTVU. Zbog duga SRPSTVU gnuvalo se onde nešteditice, pod inspiracijom te ideje, ideje služenja nacionalnoj celini izdržalo se do kraja i hametom potuklo kud i kamo nadmoćnijeg neprijatelja.

Treća je istina, da SAMO ONAJ NAROD MOŽE VEČITO DA ŽIVI KOJI NI U NAJVEĆOJ NEVOLJI NE GUBI VERU U SAMOG SEBE, KOJI JE UVEK PRIPRAVAN DA SE BORI DO KRAJA, DO POSLEDNJE ŽRTVE, i koji zna da je za njegovu budućnost manja opasnost ako izgubi bitku, pa i rat, nego ako izgubi samog sebe, ako izda i napusti svoje najsvetlije ideale. Održavati u narodu duh borbenosti i samopouzdanja i u najtežim prilikama, razvijati u njemu sposobnost za žrtvu i stvaralačko pregalštvo, da nikada ne klone i da se bori do kraja, pa ma kakav ishod bio, — u tome je sva tajna nacionalne snage, koja duhovno naoružava narod moćnije i snažnije od ma kakvog čeličnog oružja.

Bitka na Mojkovcu odigrala se pod najtežim prilikama, u kojima bi i najhrabriji mogao da poklekne. Srbija porobljena, a njena vojska, desetkovana, na otpujanju u teškim borbama; Lovćen u plamenu, a sandžački odred stopu po stopu potiskivan od brojno

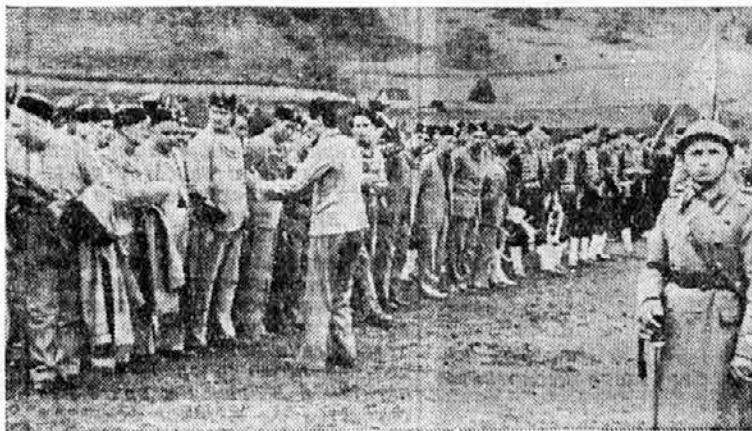
nadmoćnijeg osvajača. Ni zračka nade na neki srećniji obrt u mučnoj situaciji.

Pa ipak! Borci Kolašinske brigade i njihovi drugovi ne pitaju koliko ima neprijatelja, ne pitaju da li im ko može priteći u pomoć; oni znaju samo za jedno: boriti se i izdržati do kraja, pa ma šta bilo; ne okaljati svetle tradicije čojstva i junaštva u kojima se kroz vekovne borbe vaspitavala crnogorska vojska; u časti i požrtvovanosti ispuniti svoju vojničku i nacionalnu dužnost, „ODUŽITI SE SRPSTVU“ i s verom u Boga izvojevati pobeđu.

I ta pobeđa, izvojevana kao nekim čuđom, uz strahovite žrtve, nije izostala. U nizu onih bezbrojnih borbi, napora, stradanja i pobeда koje su dovele do konačnog nacionalnog cilja, oslobodjenja i ujedinjenja, i toj pobi na Mojkovcu pripada dostojno mesto. Posle dvadeset pet godina mi je se, evo, danas sećamo i proslavljamo u okviru ove skromne, ali iskreno, snažno i toplo proosećane svečanosti.

JUGOSLOVENSKO SOKOLSTVO, osvežavajući sećanje na one junačke dane pobeде na Mojkovcu, oдаje dužno priznanje i blagodarnost herojstvu i žrtvama onih koji se onde boriše, onde izgiboše ili rana dopadoše ili srećnim slučajem živi ostadoše, a zatim i junačkim naporima cele crnogorske vojske na ostvarenju naših opštih nacionalnih ideala, sa živom željom da BI OVI SVETLI PRIMERI SLUŽBE NARODU VEČITO SJALI NA NAŠEM JUGOSLOVENSKOM NACIONALNOM NEBU i da bi one velike istine kojima nas uči Mojkovčanka bitka osvetljavale puteve našeg nacionalnog života, kako danas tako i do veka.

Neka je slava i hvala crnogorskim herojima!

Okupljanje Sokola na Mojkovcu

U ime Saveta patriotskih, ratničkih i viteskih organizacija u Beogradu govorio je brat general Љубомир Максимовић. Brat Максимовић рекао је:

Говор брата Мансимовића

Мужевии снажни и озбиљни, горди на прошлост неустрашивих предака, братском љубављу

примише на тврду мишицу своју, уморну главу брата рођеног. Огромна снага крви рођене, мужевно штитећи брата уморног, стоји се у груду сопствену, да покољењима прича својима, како никаква жртва није велика, ако се од брата за брата даје, бранећи истину, правду и слободу.

Видите како из ове свете земље пламса пламен, ужегнут костима бораца за слободу и независност сваколиког српског на-

рода, у склопу велике и недељиве Отаџбине. Зар не осећате како се из груде ове, разлила поштена и несебична душа Великана наших, и како нас нежно милује омамљена поштенним мирисом боснока, што се из ње у нас хоће да улије.

Горостасни мртви стражари на обалама Јадрана, падоше да би се уздигли изнад свих и изнад свега пролазног, и да нас још једном сете на чување свестиња, које из крви њихове никоше. Видите ли како вечито живе хероји што за слободу брзо мру? И баш као што се кора земљина гибала, да хлађењем својим кршеве ове врлетне створи, тако се и покрет народни разви, за слободу једнога народа, који хоће да поштено живи за себе и за свакога, што човека човеком види. Кора ова наша народна, кроз деценије последње ове, постаде одбојна за свакога оног, ко тлачити хоће душу поштеног рода људскога.

Патриотска, ратничка и витешка друштва рода нашега, ужежу кандило захвалности и мољбе, нека би сени јунака ових лебде ле над нама, делима њиховим, сејући слогу, љубав и братство, за чување јединства тешко створеног.

Дуго ће живети само синови они, који хоће и знаду како се поштено мре.

Слава див-Јунацима!

У име сокола из Босне говорио је брат Хасан Љубунчић, просветар Соколске жупе Сарајево. Brat Љубунчић између осталог рекао је:

„Сретна је земља која има своје Мојковце! Јер ће јој они увек послужити, као страшна претња, свима оним спољним и унутрашњим непријатељима! — А вама браћо са Цетиња, и из Црне Горе хвала! Хвала што сте нам дали толико свијетлих појединаца, чија су имена тако поштована и призната! Хвала, што нисте дозволили да се главни извор слободе никада не помути. Хвала, што сте најбоље развијали јуначке врлине, које су нашем цијелом народу свијетлили и улијевале живу снагу... Хвала, што сте нам дали Мојковац!“

На лепој и отменој свечаности у Зетскоме дому г. Милован Радловић, члан народног позоришта Зетске бановине рецитовао је „Грудну земљу“ од Љубе Ненадовића, а музичко друштво „Негош“ отпевало је прво „Ој Словени!“, а затим песму „Онама онамо!“ од Николе I чиме је завршена свечаност на Цетињу.

На попришту славе, на Мојковцу

У току ноћи сви делегати кренули су са Цетиња за Мојковац, удаљен преко 150 км од Цетиња. Велике масе народа из разних крајева Црне Горе и суседног бившег Новопазарског Санџака дошли су да присуствују овој значајној свечаности. Мојковац је био украшен државним заставама и славолуцима са натписима: „Добро дошли!“ и „Слава жртвима!“

Свечаност је одржана на Мојковачком пољу, званом „Црно Поље“. На томе великом пољу било је сврстана војска, соколство, преостали ратници бивше црногорске војске са својим ратним заставама и више хиљада народа, који је дошао да учествује у овој прослави. На великој трибини налазили су се сви званични преставници, који Прво је одржан помен жртвима. Помен је извршио црногорско-приморски владика г. Јоаникије, уз асистенцију 20 свештеника. После завршеног помена г. Јоаникије одржао је говор.

После одавања поште жртвима плањем плотуна пешадије и артиљерије, прочитане су речи г. Милоша Меденице, бригадира и команданта Колашинске бри-

гаде за време битке на Мојковцу и претседника Народног одбора за прославу. Речи бригадира Меденице гласе:

Говор г. Меденице

„Сматрам за особиту част и нарочиту срећу што сам доживео да данас после 25 година славне Мојковачке битке као командант колашинске бригаде, која се у тој бици онако јуначки и пожртвовано борила, отворим данашњу свечаност. Прву нашу мисао и захвалност овог момента упућујемо палим жртвима у биткама одржаним на фронту Јавор—Мојковац, понаособ у завршној крвавој Мојковачкој бици 4, 10, 24 и 25 децембра 1915 године као и свима који своје животе положише у борбама за ослобођење наше велике и моћне Краљевине Југославије.

Браћо, чудна је судбина овог места и ових горостасних пла-

нина око нас. Јер, баш на овом историском Мојковцу испаљена је прва српска пушка у години 1912 за ослобођење наше браће од петвековног ропства, а у години 1915 на Бадњи дан и Божић на овом месту црногорска војска дочекује са нечувеним пожртвовањем много надмоћнијег непријатеља и његову армију потукла је до ногу. С овом сјајном битком црногорска војска на мојковачком фронту омогућава братској србијанској војсци отступање, која доцније реорганизована ствара Солунски фронт и на победама тога фронта стварају се темељи наше моћне Краљевине Југославије у којој су се наша ослобођена једнокрвна браћа и тиме се остварује наш петвековни идеал ослобођења и уједињења.

Колики је значај Мојковачке битке најбоље се види из принања ондашњег врховног ко-

манданта регента Александра који је упутио депешу команданту санџачке војске сардару Јанку Вукотићу ове садржине:

„АКО ЗА 24 ЧАСА ЗАДРЖИТЕ НЕПРИЈАТЕЉА. ОДУЖИЛИ СТЕ СЕ СРПСТВУ“

У години 1929 Његово Величанство сада Блаженопочивши Витешки Краљ Уједињитељ Александар I, хитајући да да свој прилог за подизање мојковачког споменика палим јунацима у својој депеши упућеној на моју адресу рекао је:

„УЗ ЗАХВАЛНОСТ НА ТЕЛЕГРАМУ ИЗЈАВЉУЈЕМ ВАМ МОЈУ НАЈПОПЛИЈУ ЖЕЉУ ДА ДОПРИНЕСЕМ СВОЈ ПРИЛОГ ЗА ПОДИЗАЊЕ СПОМЕНИКА БЕСМРТНИМ ЈУНАЦИМА КОЈИ СЕБЕ ПРИНЕСОШЕ НА ЖРТВУ У МОЈКОВАЧКОЈ БИТЦИ 1915 ГОДИНЕ ЗА СЛАВУ ЦРНЕ ГОРЕ И СПАС НАШЕ ВОЈСКЕ. ПРИМЕР ОВИХ МУЧЕНИКА СВЕТЛЕЋЕ ВЕЧИТО.“

Ви ратни другови, учесници Мојковачке битке и свих других крвавих пољана у току два балканска и Европског рата можете се сматрати срећни да сте доживели да се ода признање вашем пожртвованом јунаштву. Ви сте се јуначки борили и одужили нацији, те данашње признање са пуно части заслужујете. Овом приликом сетимо се вашег команданта санџачке војске храброг војсковође сада поскојног сардара Јанка Вукотића и његовог врлог саветника и шефа штаба, а доцније команданта сада покојног генерала Петра Мартиновића и узикнимо: Слава им! Ваше пожртвовање, мојковачки јунаци, служиће као светли пример данашњим и будућим генерацијама како се служи Краљу и Отаџбини, како се даје све за отаџбину а отаџбина ни зашта. Нека сваки зна да ће синови мојковачких хероја бити увек спремни када устареба да са истим пожртвовањем бране своју отаџбину онако како су је бранили и њихови претци. Палим јунацима нека је слава, а вама живима хвала.

После ових речи одсвирана је државна химна.

Г. Јован Радуловић, секретар одбора за прославу, прочитао је телеграм, упућен Њ. В. Краљу.

„Са данашње велике народне, војничке и соколске свечаности на истоиницима у Мојковцу, једном од жртвеника нације, поводом 25-годишњице Мојковачке битке, у којој је црногорска војска у најтрагичнијим данима српства крајем 1915 године испунила аманет Вашег Витешког Оца, поздрављамо Ваше Краљевско Величанство са заветом „Бранићемо Југославију“.

Затим је генерал брат Миленко Варјачић, прочитао речи, тоје је Министар војске и морнарице, г. Милан Ђ. Недић, упутио Црногорцима поводом Мојковачке прославе. Значајне речи г. Недића оставиле су извиредно дубок утисак на све

Изјаве осталих говорника

Затим је иступио на говорницу у име Соколског савеза брат арх. Миливоје Смиљанић, заменик савезног старешине. Брат Смиљанић рекао је:

„Велики наш песник, Бранко Радичевић, у својим стиховима „Црна Гора поносито стење“ показао је сву величину и лепоту овог дела наше земље и нашег народа. Умољавам душе великана и хероја, који су пали овде и око Мојковца да и у наше душе улију потребно херојство и храброст. А ми се сви овде заветујемо да ће њихове жртве бити пример свима нама, како се служи Краљу, Отаџбини и народу. Уједно изражавамо захвалност са вером да ће се на овоме месту подићи споменик достојан величине и значаја жртава. А ми сви у својим душама носимо споменике ових Обилића и Косанчића. Нека је слава великим херојима. Хвала свима знаним и незнаним херојима“.

Затим је иступио брат Чедо Милић, старешина Соколске жупе Мостар. Брат Милић рекао је:

„Савез сокола а напосе соколи Босне и Херцеговине, високо ценећи легендарно јунаштво Црногораца у ланцу пет векова крваву ковану слободу, послали су ме да у име њихово изразим дубоку захвалност на свима жртвама, а нарочито на славној Мојковачкој победи. Црна Гора је Богом дана пољана крвавих подвига за крст и слободу. Када би хтели те крваве междане одвојити за час од боје неба никаким материјалистичким учењима не би се ови могли схватити као подвизи већих вредности већ би се пре могли назвати манијаштвом горских хајдучина.

Историјат Црногораца савршен је деманти материјалистичких учења, јер Црна Гора, коју је природа обдарила сваком материјалном оскудицом, не би никада могла ни родити, а камо ли одгојити легије сејача чојства и јунаштва, када не би дух божански био извор бесмртних прегнућа.

Са тога историског гледишта Црна Гора је ризница тајанствених догађаја, јер Црногорци као носиоци духа косовског и претставници соја Немањинског нису долетели у послекосовским данима из плодних поља у љуте кршеве да сачувају господски крух, већ соколски дух према оној песничкој „Црна Гора, кремен камен, Црногорац живи пламен, по камену оре, пасе алтуину не да на се“.

Тајанствену снагу духа Немањинског повратила је и Мојковачка победа Бадњим даном и светлим Христовим Рождеством. Победа црногорског оружја на овом месту отворила је тешку капију солунској победи и положила темеље за остваривање Југославије. За сва та голготска страдања, дух соколске Црне Горе није наишао на разумевање код синова овог времена. То треба баш данас да се чује и запамти ако желимо да нам се кандила на олтару не угасе, гусле не умукну“.

У име Савета патриотских, ратничких и витешких организација у Београду говорно је брат Љубомир Максимовић. Брат Максимовић рекао је:

„Браћо! У овоме часу осећам како изнад нас круже духови оних мученика и јунака, који палише штитећи своју браћу из Србије. У име Савета патриот-

ских, ратничких и витешких друштава дубоко се клањам тим сенима који показаше целоце свету како брат за брата гине и да крв није вода.

Савет патриотских, ратничких и витешких друштава жели да у место венца допринесе малим прилогом од 3000 динара да се на овоме месту подигне споменик, који ће показивати свету како се гине за слободу“.

У име соколске жупе Ниш брат Пера Ђурашковић рекао је:

„У име сокола са Мораве, Топлице и Тимока доносим урну земље са гроба Чегарских јунака, са гроба Синђелића, који падоше као претече уједињења с молбом да се ова грудина земље узиде у темеље споменика“.

Овај гест соколске жупе Ниш до суза је дирнуо све присутне, који су дуго поздрављали завршне речи брата Ђурашковића. Затим је говорио г. Душан Шијачки у име Удружења резервних официра и ратника, а прота Добричанин у име Удружења четника Краљевине Југославије, изјављујући да су четници спремни да се сврстају у редове војске ради одбране слободе: „Што је наше нећемо пустићу без крви“, завршио је свој говор стари прота и четник г. Добричанин.

Г. Радован Радовић, пуковник у пензији, у име Народног одбора за прославу, упутио је веома леп поздрав југословенској војсци:

„Млада југословенска војско! Ви сте ослонац нашег Краља и Отаџбине. Ви сте потомци витезова и соколова, који су оставили живе примере по овим брдима и пољанама.

Осим витештва и примера чојства и јунаштва славне српске и црногорске војске, ви југословенски војници наоружани сте прошлешћу и традицијама, ви ћете показати оно што сте чули и видели од својих дедова.

Браћа Хрвати и Словенци за време патње српског народа усклакали су под барјак Карађорђевића, па тако створили велике легије, и раме уз раме са српском армијом постигли циљ и успоставили велику армију Југославије. То је гаранција домовине. Нема непријатеља који може разоружати овакву снагу наше војске. Живела југословенска војска!“

Брат Јован Бакић, секретар Савеза сокола, рекао је:

„На свакоме месту по Црној Гори разбацани су мрамори обележавајући места где су падали витезови. Одајемо пошту свима палим витезовима, од Косова до данас. Орао црногорски 500 година чувао је слободу, да би Карађорђе могао да подигне барјак наше опште народне слободе.

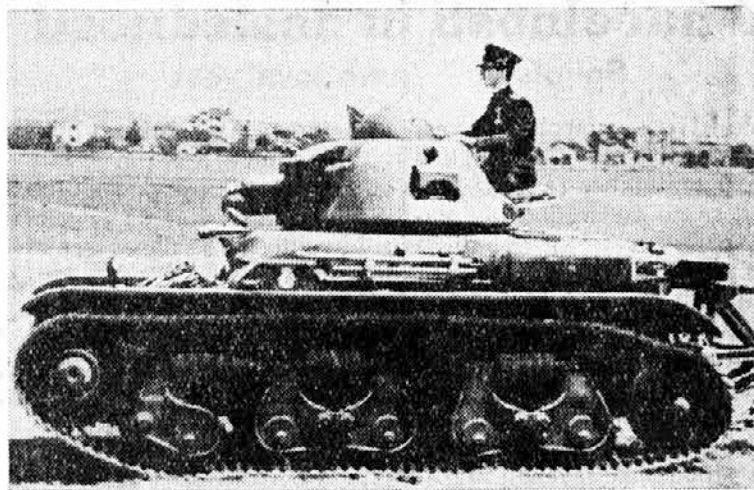
Данас смо сви у нашој народној заједници од 1 милиона душа. У овој заједници црногорско оружје претставља алем камен. Из тог оружја сијале су варнице да оборе два велика цара.

Ми, синови тих предака, одајући пошту херојима учинићемо своју свету дужност ако овде, на Пржишћима, где је 1912 пробијено прво црногорско срце, знаним и незнаним витезовима подигнемо споменик на Мојковцу. Предузећемо да се што скорје сакуле средства и да се освети споменик витезовима са Мојковца. Савез сокола Краљевине Југославије прилаже 10.000 динара као свој прилог за споменик“.

Ово саопштење брата Бакића оставило је најлепши утисак. После тога саопштено је, да је бан Зетске бановине, г. Крстић, приложио у име Зетске бановине 20.000 динара као прилог за споменик. У име Министра пољопривреде изасланик г. Јововић приложио је 10.000 динара.

На крају г. Сава Микић саопштио је да је председник владе г. Драгиша Цветковић преко њега положио венац палим херојима. Саопштени су и многи поздравни телеграми међу којима и више телеграма соколских жупа и друштава.

Затим је извршен дефиле трупа и сокола, па је прирећен велики народни ручак на Црноме Пољу. За време овог скромног

Њ. В. Краљ Петар II управља борним колима

Našem Starešini!

Zdravo Starešino Kralju, sine velikog Kralja!
Lučonošo, koji nam pokazivaš put, kojim nam krenuti valja.
Poslednja nado! Svjetioniče usred burnoga mora,
Poslije tamne orkanske noći, naše si sunce, naša si zora.
U mahnitij mržnji koja nas dijeli i razdvaja,
Ti si nam jedina ljubav, koja nas veže i spaja.
Uspravna Mladico, potomče svijetlih heroja,
Koji su nam u amanet ostavili slobodu, dobivenu usred krvava boja.
U Tebe vjerujemo, da ćeš nam sačuvati amanet viteškog Kralja,
Koji je djelom pokazo, kako se za Ofadžbinu žrtvovati valja.
Sjeti se, što Ti je na polasku na više nauke rekao Otac veliki Kralj:
„Treba se raspeti, preći preko Golgote pa vaskrsnuti i doći u raj!
Budi dostojan tekovina, što nam u amanet stari dadoše junaci.
Idi sine! Tebe čekaju veliki zadaci.
Udes je htio, da teška kraljevska kruna
Na mladu Ti glavu pane, više trnja, nego zlata puna.
Prijestolje Tvoje rese lovorovi ubrani na slavnom megdanu,
Na Albanskoj Golgoti, Ceru i Kajmakčalanu!“

I sve nas to hrabri i napunja potpunom nadom,
Da će našeg broda kormilo stajati ravno pod Tvojom rukom mladom.
I vjerujemo čvrsto, da ćemo iz ove oluje, diko i uzdanice naša,
Usidrit se u svetoj jugoslovenskoj luci spasa.
Sokolska će braća u borbu i smrt poći
Bez oklijevanja na Tvoj poziv, u danu i noći.
Sokoli smo svijesni, da zavjet izvršit valja,
Da sačuvamo amanet viteškog Kralja.
Protiv svih zaprijetaka sokolskim putem stupaćemo pravo.
Tvoji smo! Vodi nas starešino! Sine velikog Kralja: Zdravo!
Kutleša MIMICA JURE

Jesenice ob dnevnu Kraljevog rojstva

Kjer ledenik si osvojil pot je v svobodo, kjer Triglav s svojim razom gleda v svet, in kjer šume gozdovi pesem svojo, tam vzkliel je s skalnatih tla cvet.

Tam si je misel Tyrševa vzdala hram, hram čuvarjev klina, da seka v svet simbol moči in sreče — majke Slave.

„Posameznik nič, skupnost vse, in delo neustrašno!“ — to geslo je hrama, — Tyrševoga doma na Jesenicah.

V srcih teh neustrašenih borcev je že desetletja gorela svetla

in pravo narodnoг ручка, бригади г. Милош Меденица подигао је чашицу ракије са речима:

„Подигнемо ову чашу за здравље нашег Краља Петра II Карађорђевића. Нека Бог да, да дуго поживи на дику и понос наше велике домовине. Живео Краљ!“ Војна музика интонирала је државну химну.

Затим је настало народно весеље које је трајало дубоко у ноћ. Уједно народ је дуго коментарисао ову прославу. И из ових разговора наше Соколство може бити поносно што је овом прославом учинило дело од крупне користи за народ и државу.

Сутра дан, 2 септембра, напустила је Мојковац и војска. Командант батаљона учинио је при одласку лепу ствар: пролазећи кроз Мојковац војна музика отсвирила је парадни марш, а војска је извршила дефиле пред својим командантом.

Тако су напустили Мојковац соколи, народ и војска. По брдима и пољима остали су пали хероји, а у души народа остала су топла и светла сећања на величину прославе палим жртвама са Мојковца

Др. М. Драгић.

луč, ki je kazala pot k svobodi, ki je vzgojila nov rod, prepojen z mislijo na domovino Jugoslavijo in na mladost njenega vladarja, našega ljubljenega starosta, Kralja Petra II.

Kako močna je ta čista ljubezen do Njega in kako velika je čuječnost, nam spet priča delo — delo, ki je posvečeno dnevnu Njegovega rojstva.

Vse dela v pomladi, ki prihaja in spet vse se veseli uspeha, ko v jeseni žetve zlat bo sad.

Da, Sokoli, čuvarji obal morja in ravnin, so ona armada, ki bo neustrašno in močno znala braniti to, kar se je gradilo na temelju krvi herojev naših najboljših.

DA, TI KRALJ NAŠ, TEBI IN NAM ZA ROD BODOČI BO DELO NAŠE OB TVOJEM DRAGEM NAM ROJSTNEM DNEVU, POSVEČENO DOMOVINI!

V tem gre pot nas, Tvojih najudanejših bratov, — sivih Sokolov.

Že sedemnajstič homo slavili Tvoj dan rojstva — že sedemnajstič bo zaplapolala modro - belardeča zastava na mlaju k solncu nasproti in že sedemnajstič bo spet ta drog s svetinjo našo obletavala Jata Tvojih Sokolov. V naših srcih bo ta dan spet praznik. Tvoji junaki, ki s kladivom v roki zabijajo klin, ki z dletom seka jo simbol, bodo močno, da odjeknilo bo v širno domovino vse do Tvojega svetlega doma, napeli tetive, združili svoja srca in Ti želeli:

„KRALJ NAŠ! ŠE LETO DNI BOG DAJ NAM TI, DA ROD MOČAN BO VSTOPIL V SINJI DANI!“

Поглед на бојиште на Мојковцу

O načelnosti in doslednosti

Sokolstvo — narodova vest

Sokolstvo — narodova svest

Državni prazniki, kakor sta 6 september in 1 december, se mi zde vedno kot neka pribožnost, ki opominja državljane, naj vsaj za ta dan odlože vsakdanje, življenje, naj gredo vase ni naj iz poznani, ki se jim rode ob tem, izvajajo posledice. Prav posebno primeren za to se mi zdi še letošnji 6 september, ko stopa naš savezni Starosta v leto svoje polnoletnosti; saj nas loči od dne, ko bomo Sokoli morali pokazati na uspehe „Sokolske Petrove petletnice“, samo še leto dni. Naš „Zavetni oganj“ je lepo pokazal, da lahko v okviru SPP storimo mnogo tudi kot poedinci: če ne zmoremo ničesar drugega, lahko poklonimo našemu Kralju ob njegovi polnoletnosti eno vezilce — namreč to, da smo postali — njemu v časti — boljši ljudje in tako — državi v koristi — boljši državljani.

A kako? S tem, da odložimo kako svojo razvado ali da popravimo kako svojo napako! Dva taka madeža, ki baš približno eno leto vse bolj in bolj skrunita lice našega naroda, sta **beznačelnost** in **nedoslednost**. Bili so časi, ko je veljala poslovice „Sve za obraz, a obraz ni za što!“ Danes je ta poslovice dozdevno pozabljena — pri poedincih in v javnem življenju. Ljudi, ki so pred letom še priznavali jugoslovensko narodno edinstvo, vidiš danes med najbolj zagrizenimi preganjalci vsega, kar je jugoslovensko. Ljudje, politične skupine in dnevni listi, ki so še pred letom povdarjali demokracijo, danes molčijo o njej (izrabljajoč — ker so na oblasti — iste nedemokratske predpise, ki so jih poprej ogorčeno pobijali) in kažejo simpatije do drugih sistemov, ki so vse prej nego demokratski. Ljudje, ki so si ležali nekdanj (čisto dobesedno) v objemu, so danes najhujši nasprotniki; drugi, ki bi svoje nasprotnike bili nazrajši potopili v žlici vode, sede danes z istimi nasprotniki prijateljsko za isto zeleno mizo — „sve radi vlasti“. Ljudje in politični listi, ki govorijo vsakčas o krščanstvu, v vsakdanjem življenju ravnajo popolnoma nekrščansko s soljudmi, ki nočejo hlapčevati njihovemu političnemu diktatu in se mu slepo podvreči: preganjajo jih in teptajo ter poskušajo brez usmiljenja zatreti in iztrebiti nje in njihove družine, poslužujoč se pri tem intrig in drugih najogabnejših sredstev po nazoru „finis sanctificat media“. Ljudje, ki so — prišedši na ta ali oni vplivni položaj — obljubljali gradove, so ostali pri svojih lepih besedah in so jih pozabili izpremeniti v dejstvo: zmanjkalo jim je doslednosti! Bivši „prijatelji“ naroda češkoslovaškega so danes oportunisti in prikimavajo trditvi, da je bila njego-

va samostojna država zgodovinska zmotna. Kar jim je bilo včeraj belo, jim je danes črno — in narobe! Kar se je včeraj hvalilo, to se danes graja! Kar se v teoriji slovesno proglasa za sveto, preko tega se v praksi hinavsko prehaja — samo da je zadovoljenje — neobuzdani partizanski nestrpnosti! In tako dalje!

Spominjam se dogodka, ko je v Češkoslovaški republiki neka močna politična stranka napadla prezidenta Masaryka. Tedaj se je oglasila češkoslovaška obec sokolska in zavrnila napad te stranke na državnega predsednika. „Izpregovorila je narodova vest!“ je ob tej priliki napisal neki list. Sokolstvo — narodova vest! Tako bi moralo biti! Tako bi si morali želeli, da bi bilo tudi pri nas! Toda — koliko „vplivnih, vodilnih oseb“ v življenju našega naroda, zlasti še v našem javnem življenju bo, ki bodo slišali ta moj krik? Koliko bo listov, ki bodo ta članek ponatisnili, da bi mu dali večjo publiciteto? Koliko bo oseb, ki jim bo krik tega članka segel do srca? Sokolstvo — narodova vest. Do slehernega človeka, ki ima na življenje našega naroda kakršenkoli vpliv, bi moral prodreti in ga predramiti, češ, Sokolstvo kliče, opominja — oglašja se vest! A že vidim ironične smehljaje: navidez, radi tvojega idealizma, ki si si ga obranil kljub trdotam življenja, se naj odpove mo svojim koristim, naj ne polnimi več svojih žepov in malh (ki pa nimajo dna!), naj se odpovemo (perverzno!) slasti, ki jo uživamo, ko vidimo vas nepoboljšljive idealiste preganjane drhteti v mukah? Ne, ne — uklonite se nam, budale, in tulite z nami — volkovi!... Tak bo odgovor njih, ki vedrijo in oblačijo, ki v svoji „veliki modrosti“ hodijo po čudovito vijugastih poteh...

V zavesti, da teh volkov moj krik ne bo dosegel, da bo marveč ostal za nje le „klic vpijočega v puščavi“, se obračam do vas, bratje in sestre, in vam pravim: verujte, še je Resnica na svetu, še obstoji Pravica, še živi visoko nad nam neskončna Previdnost, ki vodi vse človeštvo iz večnosti v večnost! In vodi ga k vedno večji popolnosti. Sokoli bodimo nje voljno orode! Zato pa je treba, da smo pošteni, da smo značajni, da nas ne omaje vsak neugoden veter, da živimo in ravnamo dosledno po sokolskih — Tyrševih — načelih, četudi to dozdevno danes ni oportuno! Zavedajmo se, da časovno kolo včasih kvečjemu malo zastane, a da se nikoli ne zavrti nazaj! Pomnimo, da bo slej ali prej neusmiljeno pomandralo vse one, ki zgodovinskega teka niso razumeli ni so hoteli to kolo zadržati za trajno ali pa mu obrniti smer! Če bi nam radi načelnosti in doslednosti pretela nepo-

Karadordevići

Vožd Dorde — Karadorde, Kamen temelj Domovine! Postao je srž i snaga Naše divne Otadžbine...

Otadžbino! Otadžbino! Orlovska su tvoja krila! Soko Tebi sebe daje, Živi za te, majko mila...

Kralj naš mladi, sin Junaka, Jeste nada novog doba, Njemu, Domu i slobodi Verni jesmo svi do groba.

Velika je snaga naša; Sigurni smo u slobodi! Ceo narod k boljoj sreći Naš orao beli vodi.

MOMČILO Č. JANKOVIĆ

Ispravka: U prošlom broju, na ovom mestu, slučajnom greškom sлагача, ispaо je ispod pesme „Vožd“, potpis br. Momčila Č. Jankovića, što volimo da ispravite!

Zagreb za 6 septembar

Članstvo i naraštaj zagrebačkih sokolskih društava i ovim se putem upozorava na sokolsku smotru najkasnije do 9,30 sati tembra na dvorištu Sokola 2 (ulaz iz Klaićeve ulice). Dolazak na smotru najkasnije do 9,30 sati je obliogan za sve pripadnike sokolstva. Otsustvo ispričati će se samo za slučaj teže bolesti ili dokazanog izbijanja iz Zagreba.

Na proslavi rođendana Nj. V. Kralja u Beogradu zastupati će zagrebačku župu starešina brat dr. Oton Gavrančić, a na proslavi otkrića spomenika Viteškom Kralju Aleksandru I. Ujedinitelju u Ljubljani zamjenik starešine brat dr. Ante Mudrinić, koji će pred spomenik položiti vijenac sokolstva zagrebačke župe. Svečanoj sjednici zagrebačkog sokolstva na Kraljev rođendan predsjedavati će najstariji član župske uprave brat dr. Hugo Werk.

Za međuzupska takmičenja u prostim granama, koja će se održati 6 septembra u 3 s. popodne na Sokolskom stadionu Kralja Aleksandra u Zagrebu, vlada najveći interes u svim sokolskim krugovima. Dosad su prijavljeni takmičari odnosno takmičarke iz Sokolskih župa Beograd, Čelje, Karlovac, Maribor, Osijek, Šibenik i Zagreb. Svakako će ova takmičenja svojom serioznošću najodličnije upotpuniti program zagrebačke proslave Kraljevog rođendana. Nakon takmičenja Sokolsko veče u prostorijama Sokolskog društva Zagreb, Bogovićeva 7.

SOKOLSKA RADIO VESTI

Skrećemo ponova pažnju našim jedinicama i članovima na sokolske radio vesti, koje daje beogradska radio stanica svakog utornika u 19.10 sati (a ne u 19.40, kako je pogrešno složeno u naslovu, u prošlom broju). Jedinice neka svakako nastoje organizovati zajedničko slušanje.

sredna nevarnost, rajši stisnimo zobe — molčimo in svoje mislimo! Tudi ne obljubljam ničesar, česar ne moremo izvršiti; ni kmalu lakega razočarenja, kakor je neizpolnjena obljuba. Vse to preudrimo in združimo pri tem svo je misli ob prestolu našega miljenca — brata saveznega staroste, da mu bomo mogli pristopiti prihodnje leto na ta dan očiščenih src in duš!

M. K.

IZ SLOVENSKOG SVETA

BUGARSKA I DOBRUDŽA

Strana štampa ističe da će odstupanjem Dobrudže Bugarskoj Rumunija izgubiti jednu od najbogatijih pokrajina, dok će Bugarska time mnogo dobiti u ekonomskom pogledu. Neutralna štampa podvlači takode, da je Dobrudža od pamtiveka bugarska zemlja i da ogroman deo njenog stanovništva pripada bugarskom narodu. Ona je uvek bila žitnica Bugarske i najplodniji njen kraj. Šta je značilo za Bugarsku gubitak Dobrudže, pokazuje najbolje činjenica, da je luka u Varni, nakon toga gubitka, pala na izvoz od 700.000 tona godišnje, dok je pre toga imala izvoz od 1.500.000 tona.

IZ ČEŠKOMORAVSKOG PROTEKTORATA

Povodom godišnjice ulaska u rat, održao je protektor Von Nojrat u Pragu govor, upućen predstavnicima nemačke i češke štampe. G. von Nojrat je kazao, da Češka i Moravska danas predstavljaju ostrvo mira i sigurnosti, zahvaljujući tome što su primljene u okvir nemačkog Rajha. Od početka rata kušale su zapadne sile da navedu Češku i Moravsku da igraju ulogu trojanskog konja u granicama Rajha. Zato su im poslušili češki emigranti, koji su izdali otadžbinu. Zbog svega toga, Rajh je preduzeo akciju da vaspita u novom duhu češki narod, što je u samom njegovom interesu.

Prški listovi javljaju, da je pred tamošnjim sudom osuđen na smrt, u odsustvu, bivši pukovnik češkog generalnog štaba, Josip Huravy, koji je otudio važni vojni materijal, a sada se nalazi u inozemstvu.

IZ POLJSKOG GENERALNOG GUVERNEMANA

Odluka o stvaranju generalnog guvernermana u krajevima poljske države, koji su okupirani od Nemačke, komnetira se još uvek u nemačkoj štampi. Generalni guverner dr. Frank je izjavio, da zaključak po kome se Poljska više neće smatrati kao okupirana pokrajina, ni kao tuda teritorija, već kao deo veliko-nemačkog Rajha, nema za cilj drugo, nego da garantira red i mir na tom prostoru i da zaokruži teritorij velikonemačke države. U vezi s tim nemački listovi javljaju, da je školska nastava u generalnom guvernermanu počela 1 septembra i da je otvoren velik broj poljskih škola. Osnovano je već i 6 nemačkih visokih škola u tom kraju, i to u Krakovu, Zakopanima, nemačkom Pšemislu, Tomášovu, Petrikovu, Helmu i Vrabci. Pored tih škola osnovani su i internati a njihovi apsolvanti imaju ista prava kao i oni u nemačkom Rajhu.

„Felkišer Beobachter“ javlja da je u okviru velike omladinske svečanosti u Berlinu, gaulajter Grajzer pozvao nemačke omladince i omladinke, da se nasele u Poljsku, koju treba kolonizovati nemačkim stanovništvom. „Nemački istok je već vekovima zemlja germanske sudbine“.

VESTI IZ SLOVAČKE

U Bratislavi je održan kongres Slovačke narodne stranke, na kome je održao govor i pretsednik slovačke republike, dr. Tiso. U svom govoru je kazao, da Slovačka ima »zdrave temelje« i da Slovaci treba u svemu da slede g. Hitlera.

Драгутину Крамеру

Једне септембарске вечери пао је на прагу свога дома.

По свршеном послу, зликовци су се изгубили „незвано куд“. Ни до данас нису пронађени.

А ја мислим на њега све чешће.

Видим га у вежбаоници како стиже да у једном дану води децу, да поучава нараштајце, да вежба са старијом браћом; академије, утакмице, разне приредбе и јавне вежбе нису се могле ни замислити без његове обилне помоћи.

Чујем му глас на седницама управе, у предњачком збору, у просветном одбору.

Гдегод се макнем, на њега наиђем; ма шта ми треба, од њега тражим. Не само ја. Сви ми.

Свуда је био, све је знао.

За њега није било посла кога се либио; за њега није било задатка, који не би хтео или знао извршити.

Под соколским кровом налазио је све задовољство и сву утеху.

Био је врсни Соко, по души, по раду, по поштењу, по свима својим збивањима.

Соколска значка на његовим прсима увек се блистала и била у правом смислу речи одраз његових осећања.

Знали смо да се мучи, да тавори дане.

Сиромак, а врло скроман. Није молио за помоћ никога. Трпео је и стонички подносно све тегобе. Желео је и настојао да само својим трудом себе одржи. Али је слабо успевао. Готово сва врата била су за њега за-

творена, осим оних соколских, само зато што је био Соко.

Његово име врло често су изговарали малишани, младићи, па одрасли у целом једном крају наше вароши. Јер су га сви само по добру познавали.

Није онда никакво чудо што је овако прошао. Он се томе и надао. И није вером преврнуо, иако је био прешао тек двадесет и четврту. Пуну годину лежи под хумком.

У ове тешке дане; у ове дане колебања и смутњи, истичем његов рад нашим млађим, па и целокупној нашој омладини за пример.

Нека мало више о њему размисле.

Такав је био наш вољени брат ДРАГО КРАМЕР, наша прва соколска жртва лета Господњег хиљаду девет стотина тридесет и девете.

Мир пепелу његовом!

ЧЕДА С. ЖИВАНОВИЋ

Sednica plenuma Savezne uprave

Sednica plenuma Savezne uprave Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije sazvana je za dan 7 septembar o. g., u 16 časova, u prostorijama Saveza u Beogradu.

Na dnevnom redu te sednice nalazi se više tačaka, koje su u vezi sa stanjem u jugoslovenskom sokolstvu i sa njegovim radom u budućnosti. Izveštaj o tom zasjedanju objavićemo u idućem broju.

Deset godina od 6 septembra 1930

Šesti septembar 1930 godine ostao je u nezaboravnoj uspomeni sviju sokola i svih Jugoslovena. Radost, koja je toga dana obuzela srca svakog rodoljuba, nije mogla biti bez bola...

Banjica toga dana biće večno usećena u sećanju naroda našega. Mi, koji smo na 6 septembra 1930 godine imali sreću da budemo okupljeni na Banjici, oživećemo u dušama još jednom one nezaboravne utiske... Mase sveta pritisle su ogromno Banjičko polje. Vojska, sokoli, razne organizacije, odličnici okupljali su se da prisustvuju jednom od najznačajnijih akata u istoriji jugoslovenskog imena, jugoslovenskog naroda i jugoslovenske vojske.

Nezaboravan je bio momenat, kada se na tribini pojavio ondašnji ministar vojske i mornarice general Hadžić! Stare ratne zastave naših pukova, zastave pod kojima je srpska vojska izvela podvige koji su zadivili ceo svet, kao da su osećale veličinu trenutka, prestale su da lepršaju. Kao da su i one slušale reči ministra vojnog: „Mi Aleksandar Prvi, po milosti Božjoj i volji naroda Kralj Jugoslavije... da se naše stare srpske pukovske zastave zamene novima jugoslovenskim zastavama...“ Sledila su imena pukova. A zastave slavne i krvave, ponosno su se savijale, da ustupe mesta zajedničkim bojama, u kojima je orisana krv i duša troimenog naroda; srećne da mogu poći uživati večiti mir u tišini oplenačke zadužbine, kraj groba Kralja Oslobođioca, gde su morale još jednom da zadrhte, kao nekad na boju polju, kad su ugledale poslednji put svoga Vrhovnog komandanta, koji ih je vodio iz pobe u pobe, a koji je da leko od njih i njihovih posestrima morao da izgubi život, na svetom putu mira.

Zadrhtali smo svi pred veličanstvom trenutka... A u drhtanju zastava, videli smo i bol za žrtvama tog istog dana... Mladi životi prestali su toga dan da žive, ali duše njihove poletele su među poginule heroje za oslobođenje roda našega. I u tome drhtaju zastava, u tome bolu za mučenike, koji me bole za mučenike, koji padoše daleko od zastava slave, ali koji izginuše za slobodu svoga naroda, videli smo tugu njinu i žalost neizrecivu, što još ne mogu da ispunim san sviju Jugoslovena... I kao da su govorile svojim naslednicima: „Ono što nismo mogle mi, svršite vi... Povedite ujedinjeni narod u danom momentu na puteve nove slave, u borbu za potpuno ujedinjenje naroda jugoslovenskog...“

A u očima barjaktara, u očima komandanata i vojnika, u očima boraca, blistale su suze... Suze bola i radosti. Bola za danima, koji su doneli toliko slave i muka, a radosti što je došao dan

kada su svi Jugosloveni mogli da kažu: Pod jednim Vrhovnim komandantom, u jednoj državi, u jedinstvenoj vojsci i pod jednom zastavom, spremni smo na sve za sreću Kralja, naroda i zemlje naše...

Tako je bilo pre deset godina... I od tada nije prošao ni jedan šesti septembar, a da se jugoslovenski Sokoli nisu setili toga dana iz 1930 godine.

Pa i ove godine, na šestog septembra, kada zabruje zvona sa crkava i zagrme topovi i prangije, pohrlimo ispod zastava naših u sokolane, da se pomolimo za dug život mladoga Kralja, da se setimo zastava slavom ovenčanih što počivaju na Oplenju, da se setimo Mučenika tog istog dana, palih za ideje naše, i da se zavetujemo da ćemo biti i dalje borci svoga Kralja i svoga naroda!

J. M.

Смрт једног хероја ИВАНА ЖИВАНОВИЋА

Прошлог петка сахрањен је на београдском гробљу, Иван Живановић, први српски официр,

koji je 1918. godine, sa svojim eskadrom prvi ušao u Beograd. Brojni govornici veličali su uspomenu na hrabrog oficira, čiji je život bio ispušten samo ljubavlju za Kralja i Otadžbinu. Narocito su dirljive reči bile sveštenika g. M. Radulovića, koji je pored ostarog rekao:

„Kada bi Beograd znao ko ga danas sahranjuje, bio bi sav u crijm zastava. Nezna prestolni grad, danas velike Jugoslavije, da za uvek odlaži njegov sin, junak, koji je prvi 1918. godine ušao u Beograd, s golom sabljom u ruci, presekaвши, попут Хајдук-Вељка, ропски ланац...“

Коњички капетан Иван Живановић, рођен је у Београду 1895. године, где је са одличним успехом свршио војну академију. Био је оличење јунака и ратника, упркос многобројних рана, од којих је последица и умро у најлепшој мужевној доби.

Југословенски соколи увек су знали да цене народне јунаке, па ће и на првог весника слободе наше поносне престонице задржати трајну успомену.

Вojnicima otadžbine hvala!

Ministar vojske i mornarice, armijski general g. MILAN Đ. NEDIĆ uputio je svoj kraljevskoj vojnoj sili u aktivni i rezervni, ovu naredbu:

Vojnici otadžbine, Danas se navršava godina dana kako vas je potreba, narodna i državna, pozivala pod vojničku zastavu. Vi ste se tome pozivu svesrdno odazvali.

Godinu dana pod vojničkom zastavom, priznajem, danonoćno na vojničkoj dužnosti, nije lako izdržati. Vi ste bili svesni da je tako moralo biti radi sigurnosti vaših domova, vaših sela, vaših gradova, vaših milih i dragih, cele Otadžbine.

Za ovo dugo vreme službe opštoj stvari, vi ste pokazali odlične osobine izvanrednih vojnika, vojnika od rase. Svuda ste bili ispravni, poslušni i disciplinovani; na službi verni do požrtvovanja; na obuci istrajni do divljenja; na utvrđivanju vredni do požrtvovanja. Vi ste zaslužili priznanje i najviših vaših pretpostavljenih starešina i celog našeg naroda. Dokazali ste da ste dostojni sledbenici onih junaka, koji su sedmogodišnjom herojskom borbom i nepoštednim umiranjem stvorili današnju Kraljevinu Jugoslaviju.

Mi se svi ponosimo vama. Ovlašćen sam od Vrhovnog Zapovednika sve zemaljske oružane sile, da vam u ime Otadžbine, koju vi volite nada sve, kažem:

Hvala Junaci! Budite i ostanite takvi dobri i sigurni branioći naše mile Domovine!

U to ime pozdravljam vas, Vojnici Otadžbine, sa: Živeli naši dični Junaci! Živela Jugoslavija!

VAŽNE IZMENE U ZAKONU O USTROJSTVU VOJSKE I MOR- NARICE

Ministarski Savet propisao je Uredbu o izmenama i dopunama u Zakonu o ustrojstvu vojske i mornarice, prema kojoj je povećan rok službe u stalnom kadru od 18 meseci na dve godine za punorokovce, a za regrute sa skraćenim rokom od 9 meseci na 18 meseci. Za sveštenike odnosno bogoslove, povećan je rok od šest na dvanaest meseci, u bolničarskim četama, a za đake regrute od devet na dvanaest meseci. Za đake koji ne polože ispit za rezervnog potporučnika predviđeno je povećanje roka sa 14 na 18 meseci. Povišene su plate podoficirima i propisane izmene u polaganju ispita. Zavedena je Generalštabna struka. U uredbi su predviđene još neke izmene. Uredba stupa na snagu danom obnarodovanja u »Službenim novinama«.

OVOGODIŠNJA BERBA KUKURUZA

Ma da je letina u Jugoslaviji ove godine gotovo na svim područjima podbacila, najpouzdanije informacije tvrde, da će berba kukuruza biti ove godine daleko bolja nego prošle, i da će taj višak, prema prošlogodišnjoj, iznositi do 150.000 vagona. Prošlogodišnja berba iznosila je 340.000 vagona.

Konačni rezultat zavisi od vremenskih prilika, a po gotovo od toga, da li će biti dovoljno sunca. Cene novom kukuruzu u terminu su oko 180 dinara za 100 kg., što znači da će novi kukuruz ipak biti jeftiniji nego stari i da će se cene moći stabilizovati.

Obzirom na pomanjkanje drugih prehranbenih sredstava i na važnost koju ima kukuruz za prehranu naših širokih slojeva, treba da se naši merodavni faktori pobrinu da osiguramo sebi potpuno dovoljne залихе за prehranu stanovništva u svim našim krajevima.

Župski tečaj odbranbene pripravnosti u Tuzli

Načelnništvo Sokolske župe, Tuzla organizovalo je tečaj Sokolske odbranbene pripravnosti koji je trajao 10 dana i to od 11 do zaključno 20 avgusta, a pohađalo ga je 17 tečajaca iz 6 društava.

Nastava u tečaju bila je izvedena strogo po programu Načelnništva Saveza, a predavači su bili braća: kapetan Drinjaković, poručnik Golubović, rez. potpukovnik S. Popović, Salih Salih-spahić i Manojlo Vlatković župski prednjak koji je ujedno bio i vođa tečaja.

Tokom tečaja izvršena je sa

tečajcima ratna služba na terenu, a na završetku je izvršeno i školsko gađanje na vojnom strelištu 15 peš. puka.

Tečaj je obišao i izaslanik Načelnništva Saveza brat Bogdan Maksimović, koji se je tom prilikom najlepše izrazio o uspehu tečaja, pohvalivši rad i nastavnika i tečajaca.

Tečaj je zaključio starešina župe brat Nikifor Todić veoma ličnim i patriotskim govorom u kome je poželio svima tečajcima uspešan rad kako u svojim tako i u ostalim jedinicama župe.

Događaji u svetu

Najvažniji događaj minule nedelje je svakako bečka presuda sila osovine, prema kojoj Rumunija treba da odstupi Madžarskoj gotovo polovinu Erdelja. Ta odluka je izazvala golemo zadovoljstvo u Madžarskoj, i isto tako nezadovoljstvo u Rumuniji. Međutim je krunski savet u Bukureštu, i pored toga, prihvatio arbitražu i obavezao se ispuniti njene uslove, izjavljujući da je time hteo izbegnuti još gore nesreće za zemlju. Nezadovoljstvo u Rumuniji očituje se u mnogobrojnim demonstracijama, koje vlada doduše zabranjuje, ali koje ne prestano rastu, tako da poslednje vesti govore, ne samo o sukobima između vojske i demonstranata već i o poganičnim incidentima. Tvrdi se, da je vođa seljačke stranke, Maniu, odlučio, da se postavi na čelo nezadovoljnika; a neproverene vesti govore, da su pojedine formacije rumunske vojske odlučile da se silom odupru predaji izgubljenih krajeva. Vladina štampa tvrdi, da demonstracije vode komunisti, a neutralni listovi javljaju, da je Nemačka uložila protest u Bukureštu, zato što su demonstranti napadali sile osovine. Poslednja zvanična saopštenja kažu, da su demonstracije u nekim krajevima nosile karakter pokušaja prevrata. Nemačka štampa ipak ističe, da ne treba podavati veliku važnost tim demonstracijama, pa se nada, da će ustupanje teritorije uslediti bez jačih incidenata.

Prema poslednjim vestima, vlada g. Džigurtua u Rumuniji je podnela ostavku, a mandat za sastav nove vlade je dobio general Antonesku, koji je poznat kao pristalica Nemačke i Italije.

Zračni napadaji Nemačke na Englesku bivaju iz dana u dan sve jači i nemačka štampa podvlači uspeh tih napadaja. Italijanska štampa veli, da je cilj nemačkih napadaja, da onesposobi britansku zračnu odbranu, a posle toga da pređe u direktan napad. Engleski zvanični krugovi ističu takode, da još uvek postoji opasnost da Nemci pokušaju iskrcavanje u Engleskoj i da će ta opasnost trajati sve do druge polovine septembra, kada počinju nepovoljna vremena. I britanski ministar vojni, g. Eden, je izjavio da očekuje taj napad, ali da isto tako očekuje dan, kada će svi rodovi britanske vojske biti spremni da pređu u ofanzivu i da do-

vedu do pobe. Naprotiv tome, italijanska štampa tvrdi, da Engleska pretpostavlja opsednutu tvrdavu, kojoj nema izlaza.

Britanski avioni u poslednje vreme su preduzeli nekoliko zračnih napadaja nad Nemačkom i Italijom pa su između ostalog bacali bombe nad Berlinom i Minhenom, te nad okolinom Milana, Turina i td. Nemačka štampa ističe, da snaga nemačke avijacije nije ni najmanje oslabljena, a agencija Rajter izjavljuje, da će Velika Britanija do meseca aprila dobiti iz Amerike 14.000 aviona.

Kancelar Rajha, g. Hitler, održao je preključno govor, koji je izazvao opštu pažnju u svetskoj javnosti. U svom govoru g. Hitler je istakao rešenost, da se definitivno obračuna sa Engleskom i nagovestio je odlučni napadaj na britanska ostrva. On je kazao, da je Nemačka spremna da izdrži i najdulji rat te da ima sva odlična ratna sredstva, dok Englezi raspolažu samo pretnjama gladi i zimom, i služe se blefovima. Englezi se neprestano pitaju, zašto ne dolazimo da napadnemo na Englesku, a mi im odgovaramo, da se strpe, da će Nemci već doći.

Između američke i engleske vlade postignut je definitivni sporazum, da Engleska dopusti Americi, da na izvesnim britanskim ostrvima u Atlanskom i Tihiom okeanu uredi svoje vazduhoplovne i mornaričke baze, dok istovremeno Amerika ustupa Engleskoj 50 razarača, koje će Engleska upotrebiti za pojačanje ratne flote. Engleski listovi ističu veliku važnost tog sporazuma, prema kome će Amerika preuzeti čuvanje britanskih vojnih interesa na izvesnim udaljenijim bazama a u isto vreme će 50 Američkih ratnih lađa poslužiti Velikoj Britaniji, da pojača kontrolu nad Okeanima, da pojača svoje pomorske snage u Sredozemnom moru; i što je najvažnije, da pojača pomorsku odbranu kanala, za slučaj direktnog napada Nemačke.

I pretsednik Ruzvelt je istakao važnost ovog sporazuma, a mnogi neutralni listovi vide u njemu prvi korak za stupanje Amerike u rat. Ti isti listovi ističu, da je propaganda za ulazjenje u rat na strani Engleske, u Americi svaki dan jača.

CITAJUCI NOVINE...

Ljubljansko „Jutro“ podvlači, da organ nemačke manjine u Sloveniji, „DEUTSCHE NACHRICHTEN“, opširno beleži i prenosi NAPADAJE LJUBLJANSKOG LISTA „SLOVENEK“ NA SOKOLSTVO i na druge narodne organizacije, za koje tvrdi, da su pod uticajem nekih tajnih organizacija. Nemački list veli, da je iz „Slovenčevog“ pisanja jasno, zašto su sve te organizacije, pa čak i skauti, protunemačko raspoloženi, pa u vezi sa time „Deutsche Nachrichten“ napada, ne samo Sokole, već i Skaute.

Kao što se vidi, „Slovenec“ (i neki drugi listovi) i ne pišu za druge, nego za — „Deutsche Nachrichten“.

„Hrvatski list“, koji izlazi u Osijeku, ustaje protiv onih koji pristaju na odlaganje hrvatskog pitanja i kaže, da „Banovina Hrvatska ne sme da bude zapreka daljnjim nastojanjima hrvatskog naroda, da svoja narodna prava ostvari u cjelini“. Naravno ustaje protiv onih, „koji se boje raspljivanja nacionalnih i političkih strasti u današnjim vremenima“ i kaže da se Hrvati ne smeju obzirati na te bojazni. List završava:

„Hrvatski narod zna da sporazumom od 26 avgusta prošle godine nije riješeno hrvatsko narodno pitanje. Hrvatski narod traži, da se njegov položaj u kolu drugih naroda već jednom odredi i ustali. On osjeća, da je i monarh za to“.

Međutim, ni to nije još sve! Polemišući sa „Samoupravom“, taj isti „Hrvatski list“ kaže:

„Oko nas se rješavaju najteža pitanja bez potresa. Ne pita se ni za negodovanje ni za zadovoljstvo. Pitanja se na-prosto rješavaju, a države i narodi uzimaju na znanje i najkrupnije odluke. Mi pak Hrvati znamo, da nitko ne aspirira na naš teritorij i da nam ne prijete nikakva opasnost izvana. „Samouprava“ bi željela, da hrvatski narod spava baš sada, kada je situacija povoljna. Ona bi htjela da se odnos Hrvatske i Srbije riješi u „boljim vremenima“. Što ona misli pod „boljim vremenima“, to znamo vrlo dobro. Ali mi Hrvati ne želimo baš ta „Samoupravina bolja vremena“.

Nema boljeg vremena od sada, samo ga treba iskoristiti! Jasnije nije moguće govoriti! Sem, ako citiramo i treći članak „Hrvatskog lista“, o deobi Rumunije, u kome se kaže:

„Presuda izrečena u Beču svakako je pravedna. Taj osjećaj imaju svi, koji nisu interesirani. Nemaju ga samo Rumunji, jer je njihov politički odgoj bio posvema kriv“.

U klerikalnoj „Hrvatskoj Straži“ čitamo napis, pod naslovom „POSLOVANJE NA 6 RUJNA“, u kome se kaže, da „prema okružnici Banske vlasti, imaju na 6 rujna biti zatvoreni svi lokali itd. Šta je pak taj „6 rujna“, to „Hrvatska Straža“ ni za živu glavu neće da kaže...“

U zagrebačkim novinama čitamo krupan naslov, koji glasi: „Pretsjednik Hrvatske Sportske sloge, dr. Juraj Krnjević, predviđa prekid sportskih odnosa između Hrvata i Srba, ako SSSS ne smogne snage, da obustavi dosadašnje metode“.

U svojoj izjavi dr. Krnjević nabraja čitav niz „strašnih stvari“ i „strašnih primera“, koji se čine u Beogradu na štetu hrvatskog sporta. Da li su te „strašne stvari“ zaista tačne, i da li su zaista tako „strašne“, ne znamo; ali držimo da bi čovek, koji je generalni sekretar najveće partije kod Hrvata, koja danas ima i svojih krupnih odgovornosti, mogao rešavati sportska pitanja i odbijati nepravde sportskih klubova u Beogradu, i bez toga, da tako bučno najavljuje — nove prekide odnosa između Srba i Hrvata...

U „Hrvatskom dnevniku“ i „Hrvatskoj straži“ čitamo čitave tužbalice zbog „SLOVENIZACIJE HRVATA“ U ŠTRIGOVU I RAŠKRIŽJU. U tim člancima se kaže, da su „pojedini hrvatski svećenici kažnjeni zbog svoje hrvatske djelatnosti“; da se, umjesto hrvatskih katihizama, uvode slovenački, da je „Dr. Korošec, čim je došao u Ministarstvo prosvete, maknuo iz Štrigove jednog hrvatskog učitelja“; da „slovenački revnitelji skidaju hrvatske natpise“; da se „na svakom koraku osjeća nasilna sistematska slovenizacija“, i da je „žandarmerija u pravu neumorna u proganjanju Hrvata“, itd.

Kao što se vidi, „zasebni individualiteti“ su kao stvoreni da čak i u najsitnijim opštinama izazivaju čitave „međunarodne“ afere između Srba, Hrvata i Slovenaca...

Banska vlast u Zagrebu objavila je saopštenje u kome kaže, da je „SOKOLSTVO U BANOVINI HRVATSKOJ ZATEKLA U DEZOLATNIM PRILIKAMA“ i da joj treba nekoliko stotina učitelja, da bi se te prilike popravile. Međutim je ta ista banovina „stavila na raspoloženje Ministarstvu prosvete“ tj. maknula iz Banovine Hrvatske, čitav niz odličnih nastavnika, Hrvata i Srba, samo zato što su bili jugoslovenski orijentisani, ili su bili članovi sokolskih društava...

U istom saopštenju se kaže, ta se „banska vlast našla pred teškim zadacima, da rastavljene bračne drugove sastavi, te da učiteljima koji imaju dece za srednju školu, omogući da ih mogu školovati“ itd. „Sokolski glasnik“ je, međutim naveo čitav niz slučajeva, u kojima je banska vlast obratno postupila, pa je sastavljene bračne drugove rastavila, a učitelje koji imaju dece za srednju školu, premestila u najzabačenija sela, — samo zato jer su odlični rodoljubi i jer su članovi Sokola...

Glasovi o francuskim kolonijama

Engleski listovi javljaju, da u francuskim kolonijama u Africi i Aziji raste pokret za otcjepljenje od današnje francuske vlade u Višiu, i za nastavak rata na strani Enleske. Prema tim vestima su se tri francuske kolonije u Africi već izjasnile da pristupaju generalu De Golu, kao i neke kolonije u Aziji; a očekuje se da će tom pokretu pristupiti i Indokina, Martinik i td. Englezi očekuju od toga pokreta velike strateške koristi, dok nemačke informacije tvrde, da Martinik ne pristaje uz generala De Gola, a i druge vesti o tome da nisu sasvim tačne.

Kratke vesti iz našeg Sokolstva

Stručni odbor Sokolske župe Osijek izradio je vežbe za međuzupsko takmičenje članova i nastajaca na spravama, koje će se i ove godine održati u Osijeku i to u decembru mesecu. Vežbe su ovih dana razaslate svima susednim župama radi uvežbavanja. Ove godine uvedena je novina, da se prosta vežba ne propisuje nego može biti slobodan sastav. Svi ostali uslovi ostali su isti, kao i ranijih godina kod ovog takmičenja.

Koncem septembra o. g. održaće Sokolska župa Osijek župsko takmičenje u školskom i bojnom gađanju sa malokalibarskim puškama. To će biti prvo takmičenje ove vrste u ovoj župi.

B. S.

Sokolsko društvo Dugaresa priredilo je 30 i 31 avgusta društvene utakmice u sedmeroboju za članstvo i nastajaj, pod vodstvom načelnika br. Filipa Koka. Prvi dan se takmičilo u prostim vežbama, na spravama i u ideologiji sokolstva, a drugi dan u lakoj atletici, na letnjem vežbalištu. Sudili su braća Milosavljević i Hanak, a za prosvetni deo takmičenja, sestra Barka Petrović. Utakmice je posmatrao lep broj članstva i prijatelja sokolstva. Svega se takmičilo 20 takmičara: 7 članova, 6 članica, 8 nastajajaca i 7 nastajajki, koje je na početku i svršetku takmičenja pozdravio br. Kok, pohvalivši uzornu disciplinu i jaku volju takmičara, koja je omogućila da utakmice u potpunosti uspiju. Rezultati biće saopćeni na sledećoj sednici, 6 septembra, prilikom smotre, koja će tog dana biti priredena u društvenom domu.

Sokolska župa Mostar priredila je odbrambeni tečaj za sokolsku omladinu sa svog teritorija. Tečajem je rukovodio načelnik župe, br. L. Prnjatović, uz saradnju brojne braće tehničara. Kao nastavnici predavali su tečajcima pored ostalih i Miodrag Nikolić, komandant mesta u Nevesinju, dr. Novak Lojović, sreski lekar i dr. Tečaj je sa uspehom završilo svih 12 polaznika.

Sokolska četa Medari-Trnava, jedna od najvrednijih jedinica u Sokolskoj župi Zareb, održala je u nedelju javnu vežbu sa ogromnim uspehom. Veliki broj građanstva i sokola pozdravio je starešinu, br. B. Knežević. Posle pozdrava zastavi izveden je nastup, sastavljen od brojnih tačaka. Sudelovali su i bratske jedinice iz Nove Gradike i Okučana, te okolne čete. Odigrane su i dve utakmice u odbojci, prva između Nove Gradiške i Okučana, a druga između Okučana i domaće sokolske čete. U ime župe Zagreb prisustvovao je priredbi br. Viktor Heumer, tajnik župe, u ime društva Nova Gradiška, br. Kratki Juraj, tajnik. Uspeh javnog nastupa potpuno je zadovoljio.

Nadite nove pretplatnike „Sokolskom Glasniku“

Pregled sportskih događaja u zemlji i vani

U Lozani je, u 64 godini umro čuveni šampion u džiu-džicu Arman Šerpijod, koji je sedam puta osvajao prvenstvo sveta u džiu-džicu, pobedivši 1926 g. Japancu Išitara.

Međunarodna fudbalska utakmica Jugoslavija—Rumunija za Dunavski kup koja je trebala da se drži 6 septembra o. g. u Beogradu, održaće se 26 o. m. u Beogradu.

Škola telesnog vaspitanja Ministarstva fizičkog vaspitanja naroda, koja će se podići na stepen Fakulteta, raspisala je stipendije za svoje ovogodišnje studente. Molbe se šalju na Rektorat škole, Beograd, Deligradska br. 27.

Na plivačkom takmičenju za prvenstvo države između „Jadrana“ (Split) i „Viktorije“ (Sušak), koja je održana u Splitu, pobedila je „Viktorija“ sa rezultatom 64:44 boda. Vaterpolo 4:1 za „Viktoriju“. Na ovom takmičenju plivačica „Jadrana“ naša rekorderka Danica Beara u 100 m. slobodni stil postigla je novi jugoslovenski rekord u vremenu 1:12,2.

Na plivačkom takmičenju u Herceg Novom postignuti su ovi rezultati: 1) „Jadran“ (Herceg Novi) 222, 2) „Neptun“ (Tivat) 78, 3) „Primorac“ (Kotor) 55 bodova.

Florijanov (Jugoslavija) i Tonoli (Italija) osvojile su prvenstvo damskog dubla u tennisu, u Budimpešti.

Međunarodna fudbalska utakmica između Mađarske i Španije, održaće se 8 septembra u Mariboru. Revanš će se odigrati iduće godine u Budimpešti.

Ruski Jaht-klub u Beogradu u okviru proslave rođendana N. J. V. Kralja Petra II, priređuje 6 septembra tradicionalnu regatu jedrilica na Savi. Regata će se održati od 10 do 13 časova.

Voda Nemačkog sporta g. Fon Čamer und Osten poklonio je bugarskoj omladini jednu vazdušnu jedrilicu najnovijeg tipa.

Na boks-meču u Beogradu prvak države u srednjoj kategoriji Luka Popović pobedio je prvaka Srpskog bokskerskog potsaveza Dušana Dimića na poene u 10 rundi.

Punčec je osvojio prvenstvo Hrvatske u tennisu. Rezultati su: Mitić—Palada 9:7, 6:2; Punčec—Mitić 6:1, 6:4, 6:2.

U trećem kolu Srpske nogometne lige odigrane su ove utakmice: BSK—Jugoslavija (J) 3:1 (1:1), Jugoslavija (B)—Slavija (S) 2:1 (2:1), Jedinstvo—Vojvodina 2:1 (1:0), Gradanski—Bata 3:2 (1:1), ŽAK—BASK 2:1 (1:1).

U trećem kolu Hrvatske nogometne lige odigrane su ove utakmice: HASK—Slavija (O) 4:1 (2:0), Gradanski—Železnica 8:0 (5:0), Konkordija—Bačka 2:1 (2:1), Split—Slavija (V) 3:1 (1:1), Hajduk—Sašk 4:0 (4:0).

U Srpskoj ligi red klubova je ovaj: I BSK sa 6, II „Jugoslavija“ (B) 5, III „Jedinstvo“ 4, IV „Bata“ 3, V „Slavija“ 2, VI „Jugoslavija“ (J) 2, VII „Vojvodina“

2, VIII ŽAK 2, IX „Gradanski“ 2, X BASK 0 bodova.

U Hrvatskoj ligi plasman je ovaj: „Hajduk“ 6, „Konkordija“ 6, „Gradanski“ 4, „HASK“ 4, „Split“ 4, „Slavija“ (O) 3, „Sašk“ 1, „Bačka“ 0, „Slavija“ (V) 0, i „Železnica“ 0 bodova.

U velikoj biciklističkoj trci oko Srbije kojoj cela naša štampa poklanja veliku pažnju, a koja traje devet dana učestvuju 32 vozača, od kojih su 9 Slovenaca, 4 Hrvata i 29 Srba. Toliko ih je poslo sa starta u Beogradu 29 avgusta u 7 časova, ispred „Moskve“. Startni znak dao je Ministar g. ing. Bešlić. Pruga je dugačka 1332 kilometara i ide ovim smerom: Beograd — Šabac — Zvornik — Sarajevo — Višegrad — Čačak — Kos. Mitrovica — Skoplje — Vranje — Niš — Kragujevac — Beograd. Takmičari su pre polaska na trku posetili Avalu i poklonili se Grobu Neznanog Junaka. Nagrade za ovu trku dali su mnogi, a najveće: Ministar fiz. vasp. naroda, Ministar finansija, „Pravda“, Radio-Beograd, „Oplitika“, „Vreme“, Predsednik Kr. vlade i Predsednik Beogradske opštine. Najbolje plasirani takmičar dobiće skupoceni pehar N. J. Kralja Petra II. Prošle godine pobedio je Avgust Prosinjek.

U Šabac je prvi stigao Zagrepčanin Davidović, u Zvonik Pokupec, u Sarajevo Drljačić, u Višegrad Slovenac Peternel, u Čačak Peternel, u Kos. Mitrovicu Peternel, koji ujedno u ukupnom plasmanu posle prevaljenih 737 kilometara vodi sa rezultatom 29 časova, 21 minut, i 55 sekundi, drugi je Gertner (Slovenac) 29,31,42, treći Podmilščak (Slovenac) 29,41,42, četvrti Davidović (Zagreb) 29,56,48, peti Gvabner (Slovenac), šesti Veljković (Beograd) itd.

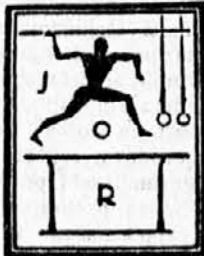
Na stadionu u Subotici održane su lakoatletске utakmice za pehar „Vremena“, kojega je osvojila beogradska „Jugoslavija“ po treći put, definitivno sa 63 boda drugi je BSK sa 59 a treći SLAK sa 16 bodova. Postignuti su ovi rezultati: 100 m. = 10,09; kugla 13,37 m., 400 m. = 53,04, 1500 m. 4,10, skok s motkom = 340, diskos = 41 m., koplje = 48 m., troskok = 13,08, skok u vis = 175 sm., u dalj = 7,17 m. 5000 m. = 16,05.

U Lajpcigu je pred 35.000 gledalaca Nemačka tukla Finsku u nogometu sa katastrofalnim rezultatom od 13:0 (8:0).

U Zagrebu su održane juniorske plivačke utakmice za prvenstvo države. Prvenstvo države osvojio je „Jug“ (Dubrovnik) sa 210 bodova, slede: ZPK 150, „Ilirija“ (Ljubljana) 103, „BOB“ (Beograd) 41 bod, MPK (Maribor) HPK (Dubrovnik), SSU (Sombor) „Maraton“ (Zagreb). Vaterpolo: „Jug“ 6, HPK 4, ZPK 2, „Maraton“ 2 boda. Plivačica „Ilirije“ Finkova plivala je 50 m. slob. stil za 32,6 (nov jugoslovenski rekord).

Vrhovni biciklistički savez oduzeo je dozvolu hrvatskim i slovenačkim biciklistima, koji učestvuju u „Trci oko Srbije“.

Ivan Sedlaček

NAJVEĆE USPEHE

na takmičenju sleta g. 1941
postiđi ćete na spravama
specijalne

Tvornice gimnastičkih sprava

J. O. RAZEM

RIBNICA — Osnovana g. 1881

ŠIKANIRANJE SOKOLA

Pišu nam iz Splita: Banska vlast je nedavno penzionisala nastavnika osnovne škole, M. Serventi, i ako mu je do pune penzije manjkalo samo mesec dana. Za penzionisanje ne postoji nikakav razlog, jer je Serventi još u punoj snazi i odličan nastavnik, ali je kriv zato, što je dobar Jugosloven i što je svoju decu odgojio u sokolskom duhu, tako da je njegov sin brat Nedjeljko Serventi, pročelnik Sokolskog studentskog središta u Beogradu, a u Splitu je do nedavno uređivao omladinski list „Mladi Soko“. Penzionisanje činovnika mesec dana pre navršanja prava na punu penziju je najbednija vrsta šikaniranja, ali se protivnici Sokolstva u Banovini Hrvatskoj i njime služe, kada hoće da nas pogode. Tim penzionisanjem je vrednom učitelju oduzeto nekoliko stotina dinara mesečno, čime je teško pogođen, zajedno sa svojom brojnom obitelji.

AKADEMIJA SOK. DRUŠTVA
BEOGRAD III

Sokolsko društvo Beograd III, Vojvodanska ulica, priređuje u subotu, 7 o. m., u društvenim prostorijama svečanu akademiju sa biranim programom. Društvo se nada, da će akademiju posetiti u velikom broju članovi i prijatelji sokolstva. Početak u 21 s.

Modna veletrgovina Anton Adamič Kranj

Ako hoćete biti zadovoljni, potem kupujte za sebe in svojo družino moške klobuke, kravate, perilo vse vrste, nogavice, dokolenke in vse pletenine domačega izdelka; Ročne torbice, aktovke, nahrbtnike denarnice; Dežnike in šolske potrebščine; — Volno za strojno in ročno pletenje, konfekcijo in manufakturo na drobno in debelo.

ЧАСОВНИЧАР И ЈУВЕЛИР
М. МИТРОВИЋ

Теразије 22 (до Москве)

има швајцарских
часовника за руку
и цеп, влатног на-
кита, кристала, сре-
бра, лехера и плакета

браћи и сестрама попуст
Цене врло солидне. Стручан рад
Тражите цене за израду
клинаца и значака

ТКО ЈЕ
МАЛОКРВАН,
БЛИЈЕД

i uopće slabog zdravlja, neka upotrebi najnoviji specijalitet „FERRODOVIM“ koji otvara vanredan apetit i vrlo brzo o-
poravlja svaku osu-
u kojoj je bilo kak-
a bolest narušila
dravlje. Za dobar
uspjeh dovoljne su
3 flaše. Cijena 1 fl.
1.40.- sa poštarinom
0.45.-, 3 fl. D. 120.-
ranko. Proizvada
Mr. Ph. A. Mrkušić,
apotekar u Mostaru
(banovina Hrvatska).
Dobiva se i u apote-
kama Reg. S. Br. 6682/32

IZDELAVA POTPLATNEGA USNJA

BRATA VERBIČ

tovarna usnja

T R Ž I Č

Највећи и најлепши избор
МУШКИХ ШТОФОВА

добитете
код
познате
фирме

„SPORTEX“

Нњ. Љубице бр. 2
БЕОГРАД

ПАЖЊА!

Упозоравамо на
оглас у идућем броју
нашега листа:

»CIMEAN«

Највеће стоварише штофа
ЗА ДАМЕ И ГОСПОДУ
нао и кројачки прибор

АНАСТАС
ПАВЛОВИЋ

Београд Кнез Милоша 2
Затвор Трашва улица 4

Основано 1844 године

ДРЖАВНА ХИПОТЕКАРНА БАНКА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ЦЕНТРАЛА У БЕОГРАДУ

ГЛАВНИ ФИЛИЈАЛИ: Загреб, Љубљана, Сплит, Сарајево, Цетиње, Нови Сад, Скопље, Бања Лука, Земун и Ниш.

ФИЛИЈАЛИ: Крагујевац, Петровград и Ваљево.

АГЕНЦИЈЕ: Чачак, Панчево, Битољ, Пријеполје и Шабац.

БАНЧИНО СТАЊЕ НА ДАН 30 ЈУНА 1940 ГОД.

АКТИВА

	Динара
Готовина и благ. записи	526.000.000.—
Зјмови	9,347.000.000.—
Хартије од вредности	1,523.000.000.—
Разна актива	352.000.000.—
Обртна средства	11,748.000.000.—
Евидентне позиције	9,940.000.000.—
Динара	21,688.000.000.—

ПАСИВА

	Динара
Фондови и јавни капитали	2,912.000.000.—
Приватни улози	1,103.000.000.—
Текући рачуни	5,925.000.000.—
Заложнице, обвезнице и аванси	853.000.000.—
Сопствени фондови	474.000.000.—
Разна пасива	481.000.000.—
Обртна сретства	11,748.000.000.—
Евидентне позиције	9,940.000.000.—
Динара	21,688.000.000.—

ДРЖАВНА ХИПОТЕКАРНА БАНКА ОБАВЉА СВЕ ВРСТЕ ДУГОРОЧНИХ И КРАТКОРОЧНИХ БАНКАРСКИХ ПОСЛОВА

За улоге на штедњу примљене по ступању на снагу Уредбе о исплати улога код новчаних завода од 7 септембра 1939 год., као и оне који су отказани у смислу Уредбе, а нису подигнути о отказном року
ВАЖЕ РЕДОВНИ УСЛОВИ ЗА ИСПЛАТУ УЛОГА КОД ДРЖАВНЕ ХИПОТЕКАРНЕ БАНКЕ,
који су били на снази пре доношења поменуте Уредбе.

За све банчине послове јамчи Држава

Požar provala nezgoda život

kao i sve ostale vrste osiguranja vodi

SLAVIJA

Jugoslavenska osiguravajuća banka
U LJUBLJANI

Ekspoziture: **LJUBLJANA**
u novoj zgradi — Gajeva ul. 2

Podružnice: Beograd, Novi Sad,
Osijek, Sarajevo,
Split, Zagreb.

Centrala: Celje, Maribor,
Skoplje, Vršac.

ZASTUPSTVA SVUDA!

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA U LJUBLJANI

Filijale:

Beograd, Celje, Kranj, Ma-
ribor, Ptuj, Rakek, Slovenj-
Gradec, Split, Šibenik,
Zagreb

Prima uloške na štedne knjižice
i tekuće račune uz najpogodnije
ukamačivanje, finansira trgovinu
i industriju, te vrši sve bankovne
poslove brzo i kulantno.

PIVO

LEŽAK IN BOK

IZ

Pivovarne „UNION“ Ljubljana

se najbolj priporoča

»MOTVOZ IN PLATNO« D. D.

GROSUPLJE PRI LJUBLJANI

IZRAĐUJE:

MREŽE: za odbojku, za nogomet, za tenis.

UŽETA: za penjanje, za planinare i druge svrhe.

PLATNA: Lanena i kudeljna te impregnirane ponjave.

KANAP: Sve vrsti, pletene lavinske užice te za prozore
i sve vrsti gurtne.

CENE BEZ KONKURENCIJE

DOMAĆI RAD, DOMAĆI KAPITAL

KLISČEJE VSEH VRST
IZDELUJE **KLISARNA**
LJUBLJANA, DALMATINOVA 13 ST. IDEU

IGLE ZA SVE
SISTEME ŠRIKAČIH
MAŠINA**Diamant**Pletači strojevi najnovije konstrukcije
špulmašine, specijalne šivaće mašine za trikotažu.**A D O L F F U H R, LJUBLJANA**
Masarikova c. 19 Telefon 44-34Pripadnikom sokola se
priporoča gostilna

»FIGOVEC«

**H O Č E V A R
F R A N C****L J U B L J A N A**
Tyrševa ul. 13**T U R K**
Mednarodna specijacija
Prosto javno skladišče
LJUBLJANA

PREVZEMA:

Ocarinjenje

uvoznih in izvoznih pošilk to hitro,
skrbno in po najnižji tarifi. Revizija
pravičnosti zaračunavanja carine in vse
informacije brezplačno.VINARJEVA CESTA ŠT. 33 (nasproti
nove carinarnice) Telefon št. 24-59

Prevažanje

vsakovrsnega blaga, kuriva, strojev,
selitve v Ljubljani in izven Ljubljane
z vozovi in avtomobili in to hitro ter
po nizki ceni.MASARYKOVA CESTA ŠT. 9 (na-
sproti mestne elektrarne) Tel. št. 21-57

Vskladiščenje

raznega blaga kot tudi ponikstva v vlastnem,
mestne trošarine in uvoznine prostem
JAVNEM SKLADIŠČU. Oskrba inkaso —
povzetij. • KOTNIKOVA ULICA ŠT. 12
(nasproti mestne elektrarne) Tel. št. 30-73

Ustanovljeno leta 1823

Samoz zaščitnim znakom so prave
znano prvovrstne pristne**KRANJSKE KLOBASE**Priznane kot „SPECIALITETA“ od starorenomirane
tvrde:**Miroslav URBAS Ljubljana,**

Slomškova ulica 13 (poleg Mestne elektrarne)

Brzjav : Urbas Ljubljana -- Telefon št. 33-22

Tvornica **TANINA**

Sisak D. D.

proizvodi slijedeće
ekstrakte:

Kestenov	ekstrakt
Smrekov	„
Hrastov	„
Kveljačo	„
Valonca	„
Mimoza	„

I razni miješani ekstrakti. Si-
rovina se nabavlja iz naše
države, Afrike, Azije i Južne
Amerike**REBOLJ IVO**Komenda pri Kamniku, Drav.
Banovina**SPLOŠNO PČELARSTVO!!!**Izdeluje raznovrstne ščetke, zid.
čojice šimnate omela, ribarice
ter vsa v to stroko spada-
joča dela.Specialna izdelava omel,
ter valerjev (Walzen) za tek-
stilne tovarne.Tvrta kupuje žimo in šče-
tine (peraice) po najviših cenah.

Lojze Kane,
tvornica kvasca
Mengeš

POSJOJILNICA**v****RIBNICI**registrovana zadruga z omejeno
zavezo

ПРВИ КОРАК

КРОЗ ШКОЛСКА ВРАТА У ЦИПЕЛАМА

Батта

39

2404-61000

Еластичне, као перо лаке ципеле за гимнастику. Начињене су од танке фирне коже.

Дечије . . . Дин 29-
Женске . . . Дин 39-
Мушке . . . Дин 49-

99

0924-64658

Укусно израђене девојачке ципеле од бокса, са кожним ђоновима. Подесне за сваки штрапац.

59

5461-44801

Дечије ципелице од смеђе мекане коже, широког и удобног облика. Воновима су од коже.

59

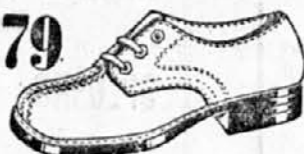

5851-64803

Ципелице од лака, са кожним издржљивим ђоновима. Укусне и практичне.

Од броја 19 до 26 Дин 59-
Од броја 27 до 30 Дин 79-
Од броја 30.5 до 34 Дин 99-

79

6922-44609

Трајне дечије ципелице од финог бокса са кожним ђоновима и кожним потпетицама.

Од броја 27 до 30 Дин 79-
Од броја 30.5 до 34 Дин 99-
Од броја 34.5 до 39 Дин 129-

79

6962-44621

Издржљиве и чврсте ципелице за дечаке од бокса, са кожним ђоновима и кожним потпетицама.

Од броја 27 до 30 Дин 79-
Од броја 30.5 до 34 Дин 99-
Од броја 34.5 до 39 Дин 129-

149

1934.44646

Веома чврсте дечачке ципеле од бокса са широким потпетицама и прошивеним кожним ђоновима.

Од броја 34.5 до 39 Дин 149-

49

8222-48002

Ево добрих ципела за дечаке, који много пешаче. Израђене су од јаког бокса, са неподеривим гуменим ђоновима.

Од броја 27 до 30 Дин 49-
Од броја 30.5 до 34 Дин 59-
Од броја 34.5 до 39 Дин 69-

69

3762-64600

Високе дечије ципеле од масне кравине са јаким кожним ђоновима. За школску децу најбоља обућа.

Од броја 27 до 30 Дин 69-
Од броја 30.5 до 34 Дин 79-
Од броја 34.5 до 39 Дин 99-

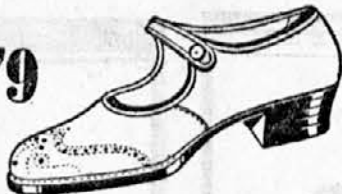
69

4425-6543

Укусне женске ципелице од црног дифтина, украшене преко риста лаком.

79

4444-44603

Практичне и чврсте девојачке ципеле на шпангу од бокса, са кожним ђоновима и потпетицама.

129

0904-44759

Врло лепе девојачке ципеле од бокса са украсом и каишем преко риста.

129

2605-96130

Модерне женске ципеле од финог телећег бокса, у плавој боји, са украсом преко риста и кожним ђоновима.

149

0635-44775

Шпорт ципеле модерног кроја, од телећег бокса, са језиком преко риста. Погодне за школу и шетњу.

129

9237-64625

Удобне издржљиве мушке ципеле од црног бокса, са кожним кованим ђоновима и потпетицама.

199

9929-64629

Еlegantне мушке ципеле од финог црног или смећег бокса, са кожним нарам шивеним ђоновима и кожним потпетицама.